

*Bureau Advies Research Training
voor non-profit en overheid*

Regelingen voor talenten gescout
*eindrapportage over een quick scan van
regelingen talentontwikkeling en diversiteit
in opdracht van het Fonds voor Cultuurparticipatie*

Juni 2010
Peter van der Zant

Samenvatting en conclusies

Het Fonds voor Cultuurparticipatie vroeg, met het oog op de regeling Het beste uit twee werelden, aan Bureau ART om bij landelijke cultuurfondsen en enkele landelijke instellingen te inventariseren welke regelingen en andere mogelijkheden er reeds bestaan op het gebied van talentontwikkeling en diversiteit. De inventarisatie had betrekking op de zeven landelijke cultuurfondsen van het Rijk, twee lokale/ regionale cultuurfondsen, negen grote particuliere cultuurfondsen en enkele landelijke instellingen.

De inventarisatie gebeurde door middel van deskresearch (raadplegen websites, regelingen, jaarverslagen, beleids- en jaarplannen e.d.), telefonische interviews en persoonlijke interviews met fondsen die relevante regelingen en/ of ervaringen hebben op het gebied van talentontwikkeling/ diversiteit (o.a. de Mondriaan Stichting, VSB-fonds, het Fonds voor de Letteren, het Nederlands Literair Productie- en Vertalingen Fonds, het Fonds Podiumkunsten, het SNS REAAL fonds).

In het rapport wordt, na een algemene paragraaf over talentontwikkeling en diversiteit, per fonds informatie gegeven. Uit deze inventarisatie kunnen de volgende conclusies worden getrokken.

- Talentontwikkeling is een begrip dat de laatste jaren een grote vlucht heeft genomen. Een flink aantal uiteenlopende activiteiten en initiatieven voor allerlei verschillende doelgroepen wordt met 'talentontwikkeling' aangeduid. Sommigen vinden dat talentontwikkeling zelfs een containerbegrip is geworden. Mede om deze reden is bijvoorbeeld het VSB-fonds gestopt met aparte aandacht voor talentontwikkeling en spreekt hooguit nog over 'culturele competentie-ontwikkeling' (bij amateurs).
- Een aantal fondsen, zowel cultuurfondsen van het Rijk als enkele particuliere cultuurfondsen richt zich met regelingen of initiatieven expliciet op talentontwikkeling (zie schema blz. 4). Andere fondsen financieren incidenteel projecten gericht op de ontwikkeling van (jong) talent. Soms richten regelingen zich meer op groepen, soms meer op individuen (o.a. beurzen).
- Bij talentontwikkeling wordt meestal gewerkt met een piramidemodel (of ketenbenadering), waarbij jongeren/ scholieren/ burgers de onderste laag vormen. De volgende lagen betreffen dan de amateurbeoefenaars met verschillende ambitieniveaus tot aan het (semi-) professionele niveau. De landelijke cultuurfondsen van het Rijk richten zich over het algemeen op de bovenste lagen van de piramide. Er is zeker ruimte voor een landelijke regeling op het terrein van talentontwikkeling gericht op de andere lagen van de piramide, vooral als deze (mede) gericht is op culturele diversiteit.
- Bij een aantal fondsen wordt, expliciet of impliciet, aandacht besteed aan diversiteit. Daarbij geven sommige fondsen er de voorkeur aan te spreken over 'niet Westers allochtoon', 'multicultureel' of 'bicultureel' omdat met diversiteit ook kan worden geduid op diversiteit op andere aspecten (bijv. man-vrouw of jong-oud). Met impliciete aandacht wordt bedoeld dat een fonds in alle schakels van de (talent)ontwikkelingsketen (scouting, selectie, productie, presentatie e.d.) bewaakt dat er voldoende aandacht is voor diversiteit. Met expliciete aandacht wordt bedoeld dat er speciale regelingen zijn in het kader van diversiteit of dat multiculturaliteit een expliciet selectie criterium is.

- Fondsen selecteren op verschillende manieren wat talenten zijn, ook talenten met een multiculturele achtergrond. Sommige fondsen vertrouwen op hun adviseurs of medewerkers, andere fondsen laten landelijke of lokale instellingen en professionele talentontwikkelaars een rol bij de selectie spelen (“wij moeten jou een talent vinden” vs. “anderen moeten jou een talent vinden”).
- Bij het ondersteunen van talentontwikkeling gaat het niet alleen om artistiek-inhoudelijke ontwikkeling, maar ook om ontwikkeling van competenties op het gebied van ondernemerschap, zakelijk inzicht, presentatie, p.r. en dergelijke. Bovendien is het belangrijk een visie te ontwikkelen op de eigen artistieke ontwikkeling. Organisaties als Kunstenaars&CO investeren juist ook in zaken als zakelijk inzicht, professioneel communiceren, begrotingen maken, onderhandelen e.d.
- De inventarisatie laat zien dat bij talentontwikkeling en m.n. bij diversiteit in talentontwikkeling, het belangrijk is kritisch te kijken naar de gangbare aanvraagprocedures. Sommige fondsen hebben daartoe versnelde procedures ontworpen of werken met mondelinge presentaties van voorstellen, vaste spreekuren of denken aan pitches.
- Bij sommige fondsen die zich (impliciet of expliciet) bezighouden met diversiteit wordt ook kritisch naar de eigen werkwijze gekeken. Zo heeft het Fonds voor de Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst een programmamanager Culturele diversiteit aangesteld, die met een speciaal programma ook de eigen werkwijze en kwaliteitscriteria ter discussie stelt. Het Fonds Podiumkunsten let er op, dat een minimaal percentage van de adviseurs een multiculturele achtergrond heeft. Dat geldt ook voor de Mondriaan Stichting. Het Fonds voor de Letteren heeft een eigen medewerker Intercultureel beleid. De Mondriaan Stichting organiseert regelmatig studiedagen over diversiteit.
- De kritische interne blik betreft ook de aanpak van voorlichting en p.r. over de mogelijkheden en regelingen. Het Fonds 1818 heeft bijvoorbeeld een eigen pagina op Hyves, alsmede promotiefilmpjes op You Tube en op watercoolers op scholen. Het Amsterdams Fonds voor de Kunsten is gestart met een Hyvescampagne, juist om groepen jongeren te bereiken die moeilijk met de traditionele voorlichtingsinstrumenten worden bereikt. In het algemeen bieden de nieuwe sociale media veel kansen voor talentontwikkeling en diversiteit.
- Er zijn nauwelijks goede voorbeelden van (langdurige) monitoring en effectmeting van investeringen in talentontwikkeling. Daardoor is weinig bekend over de effecten (op langere termijn) van deze investeringen.
- Talentontwikkeling in de cultuursector richt zich met name op (jonge) beoefenaren in de diverse kunstdisciplines. In de sector van het erfgoed en volkscultuur is er nauwelijks aandacht voor (jonge) talenten.

In onderstaand schema zijn de inspanningen van de verschillende fondsen op de terreinen talentontwikkeling en diversiteit samengevat (uiteraard doen de opgenomen trefwoorden niet geheel recht aan alle inspanningen; daarvoor wordt verwezen naar de beschrijvingen per fonds in dit rapport).

	Aandacht voor talentontwikkeling	Aandacht voor (culturele) diversiteit
Fonds Podiumkunsten	in ontwikkeling	impliciet aandachtspunt
Nederlands Literair Productie- en Vertalingen Fonds/ Fonds voor de Letteren	ja, o.a. stimuleringsubsidies	ja, diverse regelingen en mogelijkheden en speciale medewerker diversiteit
Fonds voor de Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst	ja, t.b.v. toptalenten	ja, o.a. speciale intendanten culturele diversiteit
Mondriaan Stichting	nee	ja, een van de drie prioriteiten in alle regelingen
Stimuleringsfonds voor Architectuur	ja, een van de prioriteiten	geen speciale regeling, wel aandachtspunt
Nederlands Fonds voor de Film	ja, o.a. Deltaplan talent	nee
Fonds voor Cultuurparticipatie	ja, zowel bij meerjarige subsidies als bij regeling Beste van twee werelden	ja, belangrijk thema bij diverse regelingen
Nationaal Muziekinstrumentenfonds	ja, vooral gericht op jonge talenten	nee
Fonds 1818	ja, diverse regelingen en projecten	impliciet
Amsterdams Fonds voor de Kunsten	ja, apart deelprogramma	ja, o.a. gericht op nieuwe en jonge Amsterdammers
Prins Bernhard fonds	ja, voor individuele talenten (prijzen, beurzen)	alleen bij enkele fondsen op naam
De Turing Foundation	alleen incidenteel	geen beoordelingscriterium
VSB Fonds	alleen nog competentie-ontwikkeling	pluspunt bij toekenning
SNS Reaal Fonds	ja, een van de voorkeurscriteria bij aanvragen	niet expliciet, wel impliciet
Cultuurfonds Bank Nederlandse gemeenten	ja, i.s.m. landelijke instellingen (geen individuele aanvragen)	niet expliciet
Van den Ende Foundation	ja, vooral individuele beurzen en coaching	nee
Cultuurfonds Triodos Bank	incidenteel	niet expliciet
Stichting DOEN	nee	nee

Aanbevelingen

Deze conclusies leiden tot de volgende acht aanbevelingen van Bureau ART aan het Fonds voor Cultuurparticipatie:

1. Richt de regeling 'Het beste van twee werelden' op talentontwikkeling, met bijzondere aandacht voor diversiteit, maar definieer hierbij scherp op welke doelen, doelgroepen en (nu nog onderbelichte) disciplines de regeling zich richt, op welke competenties en op welke lagen uit de 'talentontwikkelingspiramide'. Definieer in dit verband ook zorgvuldig wat onder een 'amateur' en een 'professional' wordt verstaan, want een keuze voor de criteria om 'amateur' en 'professional' te onderscheiden heeft gevolgen voor de invulling van talentontwikkeling.
2. Maak een onderscheid tussen ontwikkeling van individuele talenten en talentontwikkeling bij groepen, met bijpassend instrumentarium.
3. Richt talentontwikkeling niet alleen op artistiek-inhoudelijke ontwikkeling, maar ook op de randvoorwaarden om talenten te kunnen ontplooien: presentatie, zakelijk inzicht, ondernemerschap e.d. Denk ook aan het ontwikkelen van een eigen visie op de artistieke ontwikkeling.
4. Probeer diversiteit niet zozeer te formuleren in termen van de (niet-westerse) achtergrond van de maker, maar in termen van aanbod of publieksgroepen.
5. Zorg dat de regeling publieksgroepen vooral 'bottom up' gestalte krijgt, dat wil zeggen op basis van inspanningen die nu al op het gebied van talentontwikkeling en diversiteit in de (grote) steden worden gepleegd. Sluit daarom zoveel mogelijk aan bij initiatieven die in het verleden zijn genomen, zoals Kosmopolis in Den Haag, Utrecht en Rotterdam.
6. Sluit voor wat betreft de podiumkunsten aan bij de initiatieven van het Fonds Podiumkunsten voor ontwikkeling van toptalent. Ontwerp en formaliseer een structurele samenwerkingsrelatie met dit fonds bij het uitvoeren van 'Het beste uit twee werelden'; dit kan bijvoorbeeld door het samenstellen van een gezamenlijke pool van adviseurs die aanvragen beoordelen.
7. Hanteer bij het streven naar diversiteit de marketing P's (prijs, product/ programma, publiek), inclusief de P van het eigen personeel. M.a.w. kijk bij het voeren van diversiteitsbeleid ook naar de eigen organisatie, de procedures, de eigen medewerkers en de adviseurs.
8. Ontwerp een traject van monitoring en evaluatie om de effecten van investeringen in talentontwikkeling in kaart te brengen, zodat meer inzicht wordt verkregen welke instrumenten gericht op talentontwikkeling succesvol zijn. Zorg in dit verband ook voor kennisuitwisseling met provincies en (grote) steden over de effecten van talentontwikkeling.

1. Inleiding

Het Fonds voor Cultuurparticipatie bereidt een nieuwe regeling voor, gericht op samenwerking tussen professionals en amateurs (Het beste uit twee werelden). Een van de aspecten waarop het Fonds zich wil richten betreft talentontwikkeling, incl. culturele diversiteit. Voordat het Fonds dit aspect nader uitwerkt, vroeg het aan Peter van der Zant van Bureau ART om eerst bij landelijke cultuurfondsen en enkele landelijke instellingen te inventariseren welke regelingen en andere mogelijkheden (coaching, beurzen e.d.) er reeds bestaan op het gebied van talentontwikkeling en culturele diversiteit.

De inventarisatie had betrekking op de volgende landelijke fondsen van het Rijk:

1. Fonds Podiumkunsten
2. Nederlands Literair Productie- en Vertalingen Fonds/ Fonds voor de Letteren
3. Fonds voor de Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst
4. Mondriaan Stichting
5. Stimuleringsfonds voor Architectuur
6. Nederlands Fonds voor de Film
7. Fonds voor Cultuurparticipatie

Ook werd aandacht besteed aan:

8. Nationaal Muziekinstrumentenfonds

Bovendien werd gekeken naar twee lokale/ regionale fondsen:

9. Fonds 1818
10. Amsterdams Fonds voor de Kunsten.

Daarnaast werden enkele grote particuliere fondsen in de inventarisatie betrokken:

11. Prins Bernhard fonds
12. De Turing Foundation
13. VSB Fonds
14. SNS Reaal Fonds
15. Cultuurfonds Bank Nederlandse gemeenten.
16. Van den Ende Foundation
17. Cultuurfonds Triodos Bank
18. Stichting DOEN.

Tot slot werd voor de inventarisatie informatie verzameld over:

19. Kunstenaars&Co.

De inventarisatie gebeurde door middel van deskresearch (raadplegen websites, regelingen, jaarverslagen, beleids- en jaarplannen e.d.), telefonische interviews en persoonlijke interviews met fondsen die relevante regelingen en/ of ervaringen hebben op het gebied van talentontwikkeling/ diversiteit (VSBfonds, het Fonds voor de Letteren, het Nederlands Literair Productie- en Vertalingen Fonds, het Fonds Podiumkunsten en Kunstenaars&Co). Van elke relevante regeling werd zoveel mogelijk in kaart gebracht:

- De aard van de regeling;
- De doelgroep van de regeling (voor wie bestemd?);
- De voorwaarden/ subsidiecriteria;
- Het bedrag dat ten behoeve van de regeling ter beschikking staat;
- Het gebruik dat van de regeling wordt gemaakt;
- Eventuele effecten van de werking van de regeling.

In dit rapport wordt een overzicht gegeven van de regelingen bij de diverse fondsen op het gebied van talentontwikkeling en/ of diversiteit. De teksten over de diverse fondsen zijn in de meeste gevallen ter goedkeuring voorgelegd aan de directie van het betreffende fonds. Voorafgaand aan dit overzicht wordt in het algemeen ingegaan op het begrip talentontwikkeling en de aandacht voor diversiteit in de kunsten.

2. Talentontwikkeling en diversiteit in de cultuursector

In deze paragraaf wordt een globaal overzicht gegeven van enkele belangrijke of typerende initiatieven en publicaties op het terrein van talentontwikkeling en diversiteit (zonder de pretentie van volledigheid).

Talentontwikkeling

Het begrip 'talentontwikkeling' wordt al meer dan 25 jaar gebruikt in de literatuur over personeel en organisatie. Zo werd in de jaren negentig van de vorige eeuw in Nederland de term 'Human Talent Management' (HTM) geïntroduceerd. Kern van HTM was dat men voortaan niet meer mensen voor een *functie* in een organisatie zou moeten werven, maar voor een *loopbaan*. Een van de belangrijkste aandachtspunten bij human talent management was 'potentieel aanboren, motiveren, behouden en ontwikkelen'.

Sport

Op andere beleidsterreinen is het begrip 'talentontwikkeling' inmiddels eveneens geïntroduceerd. Het meest nadrukkelijk is dat tot dusver gebeurd op het terrein van de sport, waar het NOC*NSF is belast met de uitvoering van het programma voor talentontwikkeling. NOC*NSF maakt, net als het Ministerie van VWS, een onderscheid tussen 'breedtesport' en 'topsport'. NOC*NSF plaats talentontwikkeling binnen het kader van het topsportbeleid: structurele aandacht voor het herkennen en ontwikkelen van talenten, inclusief hun opleiding tot topsporters.

Onderwijs

Ook in het onderwijs wordt het begrip 'talentontwikkeling' meer en meer gebruikt. Zo bracht de Onderwijsraad enkele jaren geleden een advies uit over de vraag hoe in het onderwijs meer aandacht kan worden besteed aan jongeren met problemen en jongeren met bijzondere talenten, onder andere kunstzinnig en cultureel talent. De Onderwijsraad benadrukte dat zeer vroege herkenning en ontwikkeling van talenten, zeker bij dans en muziek, noodzakelijk is om tot volle wasdom te komen. De overheid, zo constateerde de Onderwijsraad, heeft al veel initiatieven genomen om in de breedte de ontwikkeling van kunstzinnige en culturele talenten in het onderwijs te stimuleren. Volgens de Onderwijsraad is het te verwachten, dat deze breedtevoorzieningen ook een plek bieden waar talent kan worden ontdekt en daarmee een basis vormen waarop een topvoorziening voor bijzonder getalenteerde jongeren kan worden gebouwd.

Cultuur

Door verschillende landelijke culturele instellingen wordt het begrip 'talentontwikkeling' de laatste jaren gebruikt om aan te geven dat het één van de doelstellingen van het beleid is om talentvolle beoefenaars van bepaalde kunst disciplines te ontdekken en te begeleiden naar een hoger niveau. De laatste jaren zijn er verschillende talentontwikkelingsorganisaties opgericht. Ook organisaties die al langer bestaan, zoals centra voor de kunsten en het kunstvakonderwijs, houden zich steeds meer met het onderwerp bezig. Zo hebben de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunst en het Koninklijk Conservatorium in Den Haag samen de School voor Jong Talent opgericht.

Het Ministerie van OCW stimuleert talentontwikkeling onder andere door het versterken van productiehuizen en presentatie-instellingen, de ondersteuning van experimenten in de podiumkunsten en een betere aansluiting tussen het kunstvakonderwijs en de beroepspraktijk c.q. arbeidsmarkt.

Het ministerie maakt daarbij onderscheid tussen 'talent in brede zin' en toptalent. Talent in brede zin is bedoeld om alle kinderen de kans te geven culturele talenten te ontdekken en te ontplooien. Toptalent heeft betrekking op een selecte groep, die de potentie heeft om bij de internationale top te behoren; deze talenten moeten vanaf jonge leeftijd goed begeleid worden.

De Raad voor Cultuur publiceerde onlangs een advies aan de Minister van OCW over talentontwikkeling (22 april 2010). Het advies concludeert onder andere dat het huidige kunstvakonderwijs niet is ingericht op het leveren van (internationaal) toptalent. Volgens de Raad vraagt de focus op (top)talent om inhoudelijke verdieping, scherpere reflectie en een sterk internationaal georiënteerde vakuitoefening. Het beleidsinstrumentarium moet daarop anticiperen. Tegelijk vraagt talentontwikkeling om een context die voor een rijke, breed geschakeerde voedingsbodem zorgt, voor voldoende kritische massa. Het cultuurpolitieke instrumentarium zal zowel recht moeten doen aan het bewaken van de kwantiteit als aan het versterken van het gemiddelde niveau.

Talentontwikkeling bij provincies

Van alle provincies besteedt ongeveer de helft expliciet aandacht aan talentontwikkeling in hun cultuurbeleid. Zo heeft de provincie Limburg voor de periode 2009-2012 als uitgangspunt geformuleerd dat zij inzet op het ontplooien van culturele talenten en het herkennen van (top)talenten. De provincie zet in op het verbinden van jonge talenten aan professionals en ervaringsdeskundigen en het bieden van een platform aan deze talenten. De culturele infrastructuur in Limburg moet hierin een spilfunctie vervullen en verbindingen leggen tussen breedte (amateurkunsten), talentstimulering en top.

De provincie Utrecht kent een aparte subsidieregeling 'Talentvolle makers en innovatieve projecten'; onlangs werden uit 104 aanvragen vier projecten geselecteerd van jonge talenten op het gebied van theater, muziek en beeldende kunst.

De provincie Overijssel zet tijdens de periode 2010-2012 een aantal cultuurmakelaars in om onder andere talentontwikkeling te stimuleren. Speerkunst van het amateurkunstbeleid in Overijssel is talentontwikkeling, met name de bovenlaag van de talentvolle amateurs; de cultuurmakelaar speelt een rol in het signaleren van hiaten op het terrein van amateurkunst.

De provincie Drenthe liet al in 2006 door Bureau ART onderzoeken welk beleid zij het beste kon voeren ten aanzien van talentontwikkeling in de cultuursector. Een van de conclusies van het onderzoek is dat het bij talentontwikkeling niet alleen gaat om het verder ontwikkelen van de technische en vakinhoudelijke talenten op kunstzinnig gebied. Belangrijke voorwaarden om als talent door te breken zijn juist zaken als durf, uitstraling, zakelijk inzicht, financiële kennis e.d. Talentontwikkeling moet zich daarom ook richten op het ontwikkelen van dergelijke talenten en niet alleen op de kunstvakinhoudelijke talenten. Ook concludeert het rapport dat gemeenten in een provincie als Drenthe in hun beleid (t.a.v. de lokale kunstencentra e.d.) vaak prioriteit geven aan ontwikkeling in de breedte, dat wil zeggen in de toegankelijkheid van voorzieningen voor de diverse bevolkingsgroepen. Zij geven minder prioriteit aan diepte-investeringen in een (selecte) groep van talenten. Daarom ligt er voor de provincie juist een belangrijke taak weggelegd bij talentontwikkeling.

Talentontwikkeling en gemeenten

In de grote steden wordt veel aan talentontwikkeling gedaan door bijvoorbeeld cultuurscouts en richt de talentontwikkeling zich vooral op (allochtone) jongeren in minder kansrijke situaties of in kansarme wijken.

Zo is in Amsterdam het programma 'Brede Talentontwikkeling en Jong Burgerschap' ontwikkeld, waarmee de gemeente alle kinderen en jongeren in de stad de mogelijkheid wil bieden om hun talenten te ontwikkelen; één van de zes deelterreinen is kunst&cultuur. Talentontwikkeling is een van de vier ambities in het Kunstenplan 2009-2012 van de gemeente Amsterdam. De gemeente koppelt het aan het thema 'aandeelhouderschap': het gevoel van bewoners dat zij mede-eigenaar zijn van hun stad. Het leren herkennen van culturele talenten is daarvan een belangrijk onderdeel.

De gemeente Den Haag heeft talentontwikkeling tot een van de belangrijke doelstellingen gemaakt van het Actieplan Wijkcultuur; de gemeente richt zich vooral op 'urban artists' en op jongeren en Hagenaars met een niet-westerse achtergrond.

Maar ook een gemeente als Delft ondersteunt en stimuleert diverse projecten op het gebied van talentontwikkeling, bijvoorbeeld het project minibudgetten, waarmee jongeren met talent een workshop of cursus kunnen volgen.

Culturele diversiteit in de kunsten

LAGroup onderzocht in opdracht van Netwerk CS in 2008 de stand van zaken met betrekking tot culturele diversiteit bij de cultuurinstellingen in de infrastructuur. De conclusies van dit onderzoek zijn neergelegd in het rapport 'De olifant in de kamer'. Een van de conclusies is, dat de situatie rond culturele diversiteit in de basisinfrastructuur slecht is. Weliswaar vinden bijna alle culturele instellingen in de basisinfrastructuur het een belangrijk onderwerp voor de sector, toch vindt slechts 20 procent dat men zelf zeer actief is op dit gebied en dat diversiteit een integraal onderdeel is van de eigen organisatie. Volgens LAGroup bevindt diversiteit zich vaak in de 'periferie', op afstand van de kern van de organisatie: losse activiteiten vinden plaats buiten de instelling, door of met partnerorganisaties, in de wijken, de periferie van steden en worden vaak met projectgeld gefinancierd. Zo ontstaan er twee circuits, één met cultureel diverse activiteiten en divers publiek, één met reguliere activiteiten en een regulier publiek. Bestuur en personeel van de instellingen hebben zelden een niet-westerse achtergrond en er zijn geen voornemens om dat te veranderen. De sense of urgency rond het thema lijkt beperkt en er is sprake van een zekere vrijblijvendheid.

Culturele diversiteit bij de Cultuurfondsen

In 2004 schreven Jan Jessurun en Carolien Labib het rapport 'Een simplistisch verbond, een onderzoek naar de opvolging van de Phenix Foundation en naar de rol en taken van de Nederlandse publieke fondsen in de bevordering van culturele diversiteit in de kunsten'. Het rapport werd geschreven in opdracht van het toenmalige Fonds voor Amateurkunst en Podiumkunsten en de Mondriaan Stichting. Jessurun en Labib pleitten onder meer voor een loket voor allochtone kunstenaars en de aanstelling van medewerkers diversiteit binnen de cultuurfondsen. Dit was een breuk met de gedachte dat bij bevordering van culturele diversiteit in de kunst alles draaide om inpasbaarheid van allochtone kunst(enaars) in de bestaande kunstwereld. Als gevolg van het rapport startte onder andere het Fonds voor de Letteren en de Mondriaan Stichting met een nieuw beleid gericht op culturele diversiteit.

Anna Elfers schreef in 2009 opdracht van het Nederlands Fonds Podiumkunsten het rapport 'De rol van culturele diversiteit in de subsidiëring van de podiumkunsten in de VS'. Zij pleit ervoor diversiteit zo breed te definiëren dat er ruimte wordt gegeven aan verschillen in esthetiek, leeftijd, culturele achtergrond, geografische herkomst en de verschillende betekenissen die diversiteit kan hebben voor verschillende soorten kunstenaars en organisaties.

Andere aanbevelingen van haar zijn o.a.:

- Kijk bij de beoordeling van maatschappelijke impact verder dan publieksaantallen.
- Beoordeel kwaliteit in relatie tot de missie van de aanvrager.
- Besteed ruim aandacht aan de samenstelling van adviescommissies en personeel.
- Ontwikkel specifieke subsidieregelingen voor opkomende of onderbelichte kunstvormen die nog niet op volle sterkte zijn.
- Zorg voor kennisverwerving en -uitwisseling.

KulturA

Met KulturA beschikken vanaf januari 2009 het Fonds BKVB, de Mondriaan Stichting, het Nederlands Fonds voor Podiumkunsten+, het Fonds voor Cultuurparticipatie, het Fonds voor de Letteren en het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds over een bijzondere ondersteuningsmogelijkheid om de culturele infrastructuur op de Antillen en Aruba en de (internationale) uitwisseling te versterken. KulturA vormt een aanvulling op de reguliere ondersteuningsmogelijkheden van de zes fondsen.

Het eerste jaar waren er dertig aanvragen, waarvan 21 werden gehonoreerd. Veertien projecten kregen een bedrag van in totaal meer dan een half miljoen euro. De rest werd via andere regelingen gefinancierd. De projecten kwamen uit verschillende disciplines, waaronder cultureel erfgoed, theater, dans, literatuur, beeldende kunst en architectuur.

3. Fonds Podiumkunsten

Het Fonds Podiumkunsten is het cultuurfonds voor muziek, muziektheater, dans en theater in Nederland. Het fonds verdeelt jaarlijks een budget van ca. 60 miljoen euro. Naast de vierjarige regeling biedt het Fonds Podiumkunsten enkelvoudige en tweejarige projectsubsidies, afnamesubsidies en individuele subsidies voor componisten en podiumkunstenaars. Het stimuleren van innovatie in de keten van scheppen, productie, distributie en afname is een speciale taak van het fonds. Bijzondere aandacht gaat uit naar internationalisering, culturele diversiteit en het ondernemerschap bij kunstenaars, gezelschappen en podia.

Diversiteit

Er is geen aparte regeling voor diversiteit; culturele diversiteit speelt als expliciet criterium een rol bij de beoordeling van alle aanvragen voor subsidies. Zo wordt bij de afnamesubsidies voor een podium of een festival, naast kwaliteit en cultureel ondernemerschap, de bijdrage aan (culturele) diversiteit/ verscheidenheid als beoordelingscriterium gehanteerd. Dat geldt ook voor andere subsidies voor gezelschappen en individuen. Op deze wijze probeert het fonds ervoor te waken, dat er niet een apart diversiteitscircuit ontstaat, maar dat diversiteit geïntegreerd wordt in het bestel, inclusief de productiehuisen en de kunstvakopleidingen. Daartoe wordt ook kritisch gekeken naar de eigen interne werkwijze (zoals de toepassing van het kwaliteitscriterium, de toegankelijkheid voor nieuwe aanvragers, 'gaat het accent op kwaliteit niet ten koste van diversiteit?') en de samenstelling van het medewerkers- en adviseursbestand. Zo zijn er speciale medewerkers culturele diversiteit aangesteld (die expliciet tot taak hebben de diversiteitscomponent in de aanvragen te bewaken) en heeft minimaal twintig procent van het adviseursbestand een multiculturele achtergrond en/ of expertise.

Onderzoek talentdoorstroming en culturele diversiteit in de podiumkunsten

In opdracht van het fonds heeft een extern bureau het onderzoek 'Eruij halen wat erin zit' uitgevoerd. Het eindrapport over dit onderzoek is in het voorjaar van 2010 verschenen. Het onderzoek was gericht op de ontwikkeling van 'toptalent' in eigentijdse cultureel diverse genres, variërend van wereldmuziek en 'urban arts' tot niet-westerse dans en crossovers. Daarbij werden twee globale categorieën onderscheiden: modern-grootstedelijke variaties (op urban arts geïnspireerde, doorgaans hybride vormen waar dans, toneel en muziek in wisselende mengverhoudingen een rol in spelen) en 'nieuwe oude tradities' (podiumkunstvormen gebaseerd op niet-Nederlandse tradities, die vroeger zelden of nooit – op topniveau – in Nederland beoefend werden, zoals afrobeat en flamencodans). Het rapport constateert dat waar in de theater- en danssector in de jaren negentig diverse alternatieve talentontwikkelaars ontstonden die het vacuüm vulden dat het kunstvakonderwijs op dit vlak had laten ontstaan, binnen de muzieksector talentontwikkeling nooit collectief is georganiseerd.

Een in het oog springende uitkomst is de grote behoefte van beginnende regisseurs en choreografen aan meer mogelijkheden om 'vliegreuven' te maken. Dit hangt direct samen met de beperkte aansluiting bij vakopleidingen en productiehuisen. Het leidt ertoe dat makers veelal in een vroeger stadium van hun ontwikkeling bij het fonds aankloppen dan formeel opgeleide makers, wat vervolgens knelpunten in de kwaliteitsbeoordeling oplevert. Bij muziek lijkt er in de eerste plaats sprake van een behoefte aan zakelijke en productionele ondersteuning. Ook is het in alle disciplines belangrijk dat de vaardigheid wordt ontwikkeld om de eigen stijl en visie onder woorden te brengen.

Het fonds beraadt zich nu op vervolgstappen en denkt daarbij aan een stimuleringsprogramma, mogelijk in samenwerking met landelijke instituten of met productiehuisen, bestaande uit bijvoorbeeld beurzen, 'rugzakjes' of coaching en training, bijvoorbeeld volgens het model van de Engelse leadershipcourse en andere elementen.

4. Nederlands Literair Productie- en Vertalingen Fonds/ Fonds voor de Letteren

Het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds werd op 1 januari 1991 opgericht. Het NLPVF heeft drie doelstellingen:

- Het bevorderen van de productie van kwalitatief hoogstaande, oorspronkelijk Nederlands- en Friestalige literaire werken, met inbegrip van kinder- en jeugdliteratuur.
- Het bevorderen van de vertaling van kwalitatief hoogstaande, oorspronkelijk Nederlands- en Friestalige literaire werken in andere talen dan het Nederlands en het Fries.
- Het bevorderen van de vertaling in het Nederlands en het Fries van literaire werken uit moeilijk toegankelijke talen, indien dit voor de verscheidenheid van het literaire aanbod in Nederland van bijzonder belang wordt geacht.

Het NLPVF organiseert daartoe onder andere literaire manifestaties, verzorgt publicaties en verstrekt subsidies ter ondersteuning van de deelname van Nederlands- of Friestalige auteurs aan gastschrijverprogramma's en literaire manifestaties in het buitenland. Ten eerste kunnen literaire instellingen, universiteiten en uitgevers reiskostensubsidies aanvragen voor auteurs die deelnemen aan literaire programma's en/of promotionele activiteiten ten behoeve van vertaald werk in het buitenland. Ten tweede coördineert het Fonds programma's waarbij een auteur voor een bepaalde periode aan een buitenlandse universiteit als gastschrijver is verbonden.

Het Fonds voor de Letteren wil de kwaliteit en diversiteit van de Nederlands- en Friestalige letteren en van literatuur in Nederlandse of Friese vertaling bevorderen. Het fonds voert deze doelstelling uit door beurzen te verstrekken aan talentvolle auteurs en vertalers in alle literaire genres. Hierdoor kunnen zij tijd vrijmaken voor literair werk dat gericht is op publicatie in boekvorm bijeen erkende en professionele uitgeverij.

Het Fonds voor de Letteren kent verschillende regelingen:

- Stimuleringsregeling beginnende auteurs
- Stimuleringssubsidie beginnende vertalers
- Regeling Reis- en Verblijfsbeurzen
- Regeling Werkbeurzen Auteurs
- Regeling Projectwerkbeurzen Vertalers.

Het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds en het Fonds voor de Letteren zijn inmiddels samengegaan in het Nederlands Letterenfonds. Het intercultureel beleid van het Fonds voor de Letteren werd vanaf het begin in 1999 ook al in nauwe samenwerking met het NLPVF uitgevoerd. Zo worden de in het kader van het intercultureel letterenbeleid binnengekomen subsidieverzoeken in gezamenlijkheid behandeld, waarbij het FvdL meer de kant van de schrijver en de vertaler en het NLPVF meer de kant van de uitgever worden ogen heeft.

Diversiteit

Voor wat betreft talentontwikkeling investeren de beide fondsen vooral in diversiteit, dat wil zeggen schrijvers met een biculturele (niet-Westerse) achtergrond. Dat gebeurt op diverse manieren:

- Regelmatig worden 'niet westerse' Nederlandse schrijvers die eventueel (nog niet) in het Nederlands schrijven en nog geen boek in het Nederlands hebben gepubliceerd, onder de aandacht gebracht van uitgevers en publiek. In het verleden door het samenstellen van introductiecahiers, met een bespreking van hun werk, een interview en vertaalde fragmenten aan uitgevers op te sturen. Nu worden vertaalde fragmenten en eventueel leesrapporten direct aan geselecteerde uitgeverijen aangeboden.
- Schrijvers met een biculturele achtergrond, die gevestigd zijn in Nederland, maar (nog) niet in het Nederlands schrijven, worden financieel ondersteund om literair werk in het Nederlands uit te geven. Dat gebeurt door een subsidie aan een uitgeverij, zodanig dat de fondsen de extra kosten van de vertaling in het Nederlands voor hun rekening nemen.
- Schrijvers met een biculturele achtergrond (die hetzij schrijven in hun moedertaal, hetzij in het Nederlands) wordt in het kader van het interculturele beleid de mogelijkheid geboden van een coachingstraject. Enkele jaren geleden is hiertoe met een pilot gestart, die thans meer structureel wordt aangeboden. De coaching omvat minimaal vijf bijeenkomsten met een ervaren coach; dit aantal kan eventueel nog een of twee maal verlengd worden. Om voor de coaching in aanmerking te komen moeten schrijvers tenminste als aankomend talent worden gezien; de selectie ligt in handen van externe adviseurs.

De ervaring die men tot nu toe heeft opgedaan leert, dat elke coaching maatwerk vereist. In eerste instantie gaat het om coaching op de inhoudelijke, literaire kwaliteiten, dat wil zeggen de stijl of het verhaal. Maar bij sommige schrijvers moet men juist inzetten op andere zaken, zoals leren presenteren of zakelijk inzicht. In het verleden werden die schrijvers doorverwezen naar een afdeling Intercultureel van Kunstenaars&CO. Die afdeling is echter opgeheven en nu heeft men onlangs een cursus presentatietechnieken van Kunstenaars&CO voor een jonge, talentvolle dichter voor de helft bekostigd.

Daarnaast wordt op allerlei andere manieren geprobeerd talentvolle schrijvers en dichters met een multiculturele achtergrond te scouten, te begeleiden en te helpen bij het presenteren en publiceren van werk. Voor wat betreft het scouten wordt o.a. samengewerkt met El Hizra, die een jaarlijkse Literatuurprijs organiseert (de fondsen dragen zorg voor een deel van het prijzengeld). Onlangs werd een schrijfwedstrijd voor kinderverhalen georganiseerd, juist met het oogmerk schrijvers met een biculturele achtergrond te trekken. Ook worden financiële bijdragen verstrekt aan festivals en andere podia, juist ook om aandacht voor jonge, talentvolle schrijvers of dichters te vragen (in die zin hanteren de fondsen beide strategieën: zowel aparte regelingen en doelgroepgericht beleid als generiek beleid, waarbij de fondsen bewaken dat er voldoende aandacht voor diversiteit is). Binnenkort wordt (min of meer als opvolger van het Podium Werelddichters) gestart met het Intercultureel Café, waar schrijvers en dichters met name uit andere culturen een podium wordt geboden om uit eigen werk voor te dragen; het Intercultureel Café zal vier maal per jaar plaatsvinden. De fondsen willen hierbij (en bij andere initiatieven) een relatie leggen met het gebruik van de nieuwe sociale media.

De fondsen participeren in projecten van organisaties die de literatuur in Suriname en op Aruba en de Nederlandse Antillen bevorderen.

De fondsen kennen een speciale medewerker Intercultureel Beleid en een Werkgroep interculturele letteren.

Talentontwikkeling algemeen

De fondsen beschikken over een aantal instrumenten om ook talentontwikkeling voor (aankomend) Nederlandse schrijvers en dichters te ondersteunen, met name de stimuleringsubsidies en de mogelijkheid van proefvertalingen en mentoraat voor vertalers. Het beleid richt zich bij specifiek talentontwikkeling alleen op interculturaliteit.

Het onderscheid tussen amateur en professionals speelt in de letteren geen rol bij talentontwikkeling, het gaat uiteindelijk om de professionele kwaliteit van het literaire werk (slechts een beperkte groep literaire schrijvers kan van de pen leven). Men maakt hooguit een onderscheid tussen aankomend schrijvers, debuterende schrijvers en schrijvers waarvan al een of meer boeken zijn uitgegeven.

De fondsen beschikken niet over de middelen om te investeren in een relatie met talentontwikkeling bij amateurs en/ of bicultureel amateurtalent; daarvoor zou een initiatief van het Fonds voor Cultuurparticipatie zeer welkom zijn.

5. Fonds voor de Beeldende Kunsten, Vormgeving en Bouwkunst

Het Fonds voor beeldende kunsten, vormgeving en bouwkunst (Fonds BKVB) is de landelijke instelling die het beeldend kunstenaars, vormgevers, architecten en bemiddelaars mogelijk maakt hun werk op velerlei wijzen te ontwikkelen. Het beleid van het Fonds BKVB wordt ingedeeld in drie sporen: subsidies, internationalisering en bijzondere projecten.

Het Fonds BKVB heeft verschillende subsidiemogelijkheden. Naast subsidies voor starters (startstipendia) en bijdragen waarmee aanvragers op basisniveau hun beroepspraktijk kunnen voortzetten (basisstipendia/ praktijksubsidies), verstrekt het Fonds BKVB ook subsidies voor projecten, onderzoeken, buitenlandse vervolgoopleidingen, reizen en publicaties. De subsidies hebben elk tot doel de hedendaagse beeldende kunst, vormgeving en/ of bouwkunst in Nederland te bevorderen. In 2008 werd in totaal voor 21,7 miljoen euro toegekend.

Talentontwikkeling

Om de kwaliteit van de beeldende kunst, vormgeving en bouwkunst in Nederland te bevorderen, subsidieert het Fonds BKVB Nederlandse toptalenten. Zo verstrekt het Fonds onder meer subsidies voor starters, projecten, buitenlandse vervolgoopleidingen, reizen en publicaties. Enkele voorbeelden.

Het Fonds organiseert met de Appel en Witte de With de tweejaarlijkse Prijs voor de Jonge Kunstcritiek, een stimuleringsprijs voor een nieuwe generatie critici en essayisten die schrijft over hedendaagse beeldende kunst. De prijs is bedoeld voor talent onder de 35 jaar en wordt om het jaar uitgereikt in de categorieën Recensie (€7.500) en Essay (€12.500).

Het TAX-Videoclipfonds is een subsidieregeling voor onder andere (jonge) talenten om de kwaliteit van Nederlandse videoclips een impuls te geven en de samenwerking tussen beeldmakers en (pop)artiesten te stimuleren en te versterken. Beeldmakers kunnen samen met een (pop)artiest, band, dj of producer een plan voor een videoclip indienen. Per jaar is €400.000 beschikbaar. De bijdrage uit het TAX-videoclipfonds bedraagt maximaal €30.000. Met steun van het Fonds BKVB is tussen 2006 en 2009 een platform voor Nederlandse modevormgeving ontwikkeld, Co-Lab. Binnen Co-Lab worden businessmodellen gevormd rond het talent van een selecte groep ontwerpers die zo worden klaargestoomd voor de markt.

Culturele diversiteit

Sinds enkele jaren benadrukt het Fonds BKVB het belang van denken over culturele diversiteit. Enerzijds ziet het Fonds BKVB dit als verantwoordelijkheid, anderzijds is culturele diversiteit in de woorden van het fonds "een avontuurlijke, onderzoekende houding naar andere artistieke praktijken en werkwijzen van kunstenaars en ontwerpers met al dan niet een andere culturele achtergrond".

Het aandachtsgebied culturele diversiteit krijgt gestalte in verschillende projecten:

- Intendanten culturele diversiteit
- 355°, Art Beyond Borders
- KulturA.

Intendanten culturele diversiteit

Begin 2006 deed het Fonds BKVB een oproep voor een intendant op het gebied van culturele diversiteit. Doel van het project is het creëren van mogelijkheden voor kunstenaars met andere intenties, andere achtergronden, andere referenties die aansluiten bij een veranderende kunstpraktijk. Uit de vele plannen, verschillend in schaal, opvatting en uitwerking, werden zes projecten geselecteerd die door de intendanten in de loop van 2007 tot en met halverwege 2009 werden gerealiseerd. Kenmerkend voor de projecten is dat het om onderzoek gaat dat vanuit de kunstenaarspraktijk is uitgevoerd.

355°, Art Beyond Borders

Het Fonds BKVB stelde in 2008 Özkan Gölpinar aan als programma manager culturele diversiteit. Het is zijn taak de culturele diversiteit een vanzelfsprekend onderdeel van het Fonds BKVB beleid te laten zijn. Na een verkennende periode heeft Özkan Gölpinar voor de komende vier jaar het programma 355°, Art Beyond Borders opgesteld. Het programma 355°, Art Beyond Borders richt zich deels op het Fonds BKVB zelf, maar legt ook verbindingen met andere kunstinstellingen, kunstenaars en kunstbeschouwers. De belangrijkste activiteiten van 355° zijn het ondersteunen en uitvoeren van voorbeeldprojecten, het initiëren van debatten, bijeenkomsten en publicaties. Het zal zich ook oriënteren op de huidige kwaliteitscriteria en hun toepassing in de beeldende kunstwereld.

In het advies over Talentontwikkeling van de Raad voor Cultuur wordt geconstateerd dat het instrumentarium van het Fonds BKVB voor wat betreft talentontwikkeling gedifferentieerd is en zowel gericht op artistieke ontwikkeling als op het functioneren van (top)talent in de praktijk. De variatie aan instrumenten – stimuleringsubsidies, buitenlandateliers, studiereizen, prijzen etc. – werpt vruchten af, zo blijkt ook telkens weer uit de antecedenten van succesvolle kunstenaars. Het fonds opereert de laatste jaren steeds meer volgens het adagium 'beter en minder', waardoor toptalent bewuster wordt gestimuleerd."

6. Mondriaan Stichting

De Mondriaan Stichting is het stimuleringsfonds voor beeldende kunst, vormgeving en cultureel erfgoed. In 2009 besteedde de Mondriaan Stichting 18,8 miljoen euro. Van de 1168 ontvangen aanvragen werden er 673 gehonoreerd, waarvan 271 voor internationale presentaties in 49 landen. Aan projecten werd 4,7 miljoen besteed, aan museale aankopen 4,3 miljoen en aan programma's van presentatie-instellingen, erfgoedinstellingen en musea 3,3 miljoen euro.

Het beleid heeft drie prioriteiten:

- Internationalisering en culturele diversiteit
- Excellentie en innovatie
- Professionalisering.

Culturele organisaties kunnen vanaf 2009 een bijdrage aanvragen voor drie activiteiten: de ontwikkeling en voorbereiding van een project, de uitvoering van een project en een voorbeeldstellende, meerjarige programmering.

Talentontwikkeling

De Mondriaan Stichting kent geen specifieke regelingen voor talentontwikkeling. Dit heeft met name te maken met het gegeven dat de Mondriaan Stichting vooral met organisaties samenwerkt en niet gericht is op productie maar op afname. Wel zijn er natuurlijk incidenteel aanvragen voor projecten, die (mede) talentontwikkeling ten doel hebben.

Ook ondertekende de Mondriaan Stichting de Charter van Talent naar de Top; Talent naar de Top werd in 2007 opgericht om als aanjager de overheid, het bedrijfsleven en vrouwen zelf te stimuleren meer vrouwelijk talent aan de top te krijgen.

Diversiteit

Diversiteit is een prioriteit van de Mondriaan Stichting. De stichting vat diversiteit op als culturele diversiteit, met in het bijzonder aandacht voor niet-westerse kunst en cultuur, omdat juist de aandacht voor niet-westerse kunst- en cultuuruitingen en voor publiek met een niet-westerse achtergrond nog steeds een 'blinde vlek' is in zowel de beeldende kunst als (in iets mindere mate) het cultureel erfgoed.

De Mondriaan Stichting beschouwt culturele diversiteit als een dynamisch begrip en geeft er welbewust geen sluitende definitie van. Mede om deze reden is men enkele jaren geleden ook afgestapt van specifieke regelingen op het terrein van diversiteit. Er is geen afzonderlijke ondersteuningsmogelijkheid meer, culturele diversiteit heeft nu prioriteit gekregen binnen alle ondersteuningsmogelijkheden en activiteiten van de Mondriaan Stichting. Zowel bij de projecten als de programma's stimuleert de Mondriaan Stichting instellingen om kunst en erfgoed op een inspirerende manier bij een divers publiek te brengen. Bijzondere aandacht is er voor programma's en projecten die inspelen op relevante ontwikkelingen in de Nederlandse samenleving. Het gaat daarbij om projecten en programma's waarbij op een vernieuwende manier vorm en inhoud wordt gegeven aan bijvoorbeeld culturele diversiteit of programma's die belangrijke internationale ontwikkelingen weten te vertalen naar het Nederlandse publiek. In de prestatieafspraken met het Ministerie van OCW is vastgelegd dat 15% van het reguliere activiteitenbudget voor binnenlandse activiteiten aan cultureel diverse projecten wordt besteed. Of een project als 'cultureel divers' wordt aangeduid hangt af van de inhoud (wat is het onderwerp?) of de doelstelling: wat of welk publiek wil men met het project bereiken?

Daarnaast is in 2006 voor het eerst de Stimuleringsprijs culturele diversiteit (500.000 euro) uitgereikt (aan het Van Abbe Museum). De Mondriaan Stichting zou deze prijs van een half miljoen euro graag jaarlijks uitreiken, afwisselend aan een erfgoedinstelling en een instelling voor beeldende kunst, omdat men de stellige overtuiging heeft dat zo'n prijs bijdraagt aan een mentaliteitsverandering in de diverse sectoren (in dit geval de sector van de musea voor moderne kunst). Maar overleg met het Ministerie van OCW heeft tot nu toe niet de benodigde financiële middelen opgeleverd. In het najaar zal een evaluatierapport beschikbaar zijn van het project van het Van Abbe Museum (dat drie jaar besloeg); in het rapport zal ook aandacht zijn voor de andere genomineerde projecten.

Diversiteit is ook belangrijk bij de ondersteuning in het kader van internationale promotie en samenwerking. Zo is samen met Hivos en Stichting Doen Arts Collaboratory ontwikkeld, een programma ter ondersteuning van onafhankelijke kunstenaarsinitiatieven in Afrika, Azië en Latijns Amerika en worden jaarlijks Oriëntatierizen georganiseerd naar deze gebieden.

Bij het beoordelen van aanvragen wordt gekeken welke relatie de aanvrager met de samenleving onderhoudt; zo zijn relaties met niet-culturele organisaties (van wijkorganisaties tot WNF) een pluspunt in de beoordeling van aanvragen.

De keuze om culturele diversiteit als een algemene prioriteit te kiezen betekent ook dat er niet met een speciale medewerker voor diversiteit wordt gewerkt, maar dat alle medewerkers diversiteit als criterium moeten hanteren. Daarvoor worden er regelmatige studiedagen e.d. georganiseerd, zoals enkele jaren geleden met gastspreker Paul Scheffer. Bovendien wordt ernaar gestreefd dat een bepaald percentage van de eigen adviseurs een niet-westerse culturele achtergrond heeft, maar dit blijkt in de praktijk lastig om te realiseren, omdat de sectoren waaruit deze adviseurs gerekruteerd worden (beeldende kunst, vormgeving, erfgoed) nog weinig niet-westerse medewerkers kennen, zeker niet op directieniveau.

7. Stimuleringsfonds voor Architectuur

Het Stimuleringsfonds voor Architectuur beschikt voor 2010 over een budget van 4,7 miljoen euro voor culturele (internationale) projecten op het gebied van architectuur, stedenbouw, interieurarchitectuur en landschapsarchitectuur. Het Sfa kent verschillende subsidieregelingen: de basisregeling Architectuur, de deelregeling voor Internationale projecten, de deelregeling voor architectuur- en debatcentra, de deelregeling Onderzoek en Ontwerp en de deelregeling Stedenbouw.

Talentontwikkeling

Er is geen speciale regeling (of specifieke aandacht in de subsidiecriteria) voor talentontwikkeling. In het beleidsplan is echter aandacht voor talentontwikkeling: "Een excellente vakbeoefening is gebaat bij experimenten. Hierbij staat elke nieuwe generatie ontwerpers voor de uitdaging om gangbare oplossingen ter discussie te stellen en nieuwe wegen te zoeken. Het Sfa ondersteunt opdrachtgevers die jonge ontwerpers kansen willen geven voor ontwerp en uitvoering van projecten. Hiertoe kunnen opdrachtgevers prijsvragen of meervoudige opdrachten uitschrijven die uitsluitend zijn opengesteld voor deelname door jonge architecten. Subsiëring is voorbehouden aan:

- innovatieve opgaven;
- (internationale) prijsvragen voor jonge architecten;
- documentatie en analyse van de resultaten;
- debat over en reflectie op de resultaten."

Per bestuursbesluit is ingestemd dat bij het overstijgen van het beschikbare budget bij behandeling van de subsidieaanvragen prioriteit ondermeer uitgaat naar projecten gericht op talentontwikkeling.

Verder heeft het fonds samen met corporaties een prijsvraag opgezet voor jonge ontwerpers.

Ook de verschuiving van projecten gericht op kennisoverdracht naar projecten gericht op kennisontwikkeling, moet ook leiden tot meer talentontwikkeling.

Voor de uitvoering van het beleidsplan en het nakomen van de prestatieovereenkomst heeft het bestuur bij het toekennen van subsidies 'talentontwikkeling' als een van de vier prioriteiten benoemd. Het nakomen van prestatieafspraken ligt op schema.

In het kader van 'architectuurkritiek' wordt er voor aankomend schrijftalent een jaarlijkse masterclass Architectuurkritiek georganiseerd om deze groep van nieuwe architectuurcritici te ondersteunen. Ook werden er incidenteel projecten gefinancierd die gericht zijn op talentontwikkeling, zoals een bijdrage van 20.000 euro in 2009 aan het project Architectuur & Young Talent van het Architectuurcentrum in Heerlen.

Daarnaast worden (jonge) talentvolle bureaus ondersteund. Ook het instrument van Open Oproep is een laagdrempelige manier om aanvragers te betrekken. Bij de selectie van onderzoeksvoorstellen om verder uit te werken wordt ook rekening gehouden met talentontwikkeling. Tot slot is bij de jaarprogramma's van architectuurcentra vaak ruimte in de programmering om talent te presenteren of te betrekken bij hun activiteiten. Architectuurcentra als Arcam (Amsterdam) en Aorta (Utrecht) spannen zich hier met name voor in.

De Raad voor Cultuur concludeert dat de huidige cultuurpolitieke instrumenten voor ontwikkeling van (top)talent op het gebied van architectuur met name gericht zijn op het profileren en presenteren van talent en het bevorderen van (ontwerpend) onderzoek in de bouwpraktijk: "Het Sfa en het Fonds BKVB bieden daartoe verschillende mogelijkheden. Het buitenlandbeleid van het NAI, dat onder meer in samenwerking met het programma Dutch Design, Fashion and Architecture (DDFA), toptalent de mogelijkheden biedt zich te manifesteren in het buitenland en daar opdrachten te verwerven, is een belangrijk instrument. Daarnaast zijn er prijzen en (ondersteuning van) openbare prijsvragen door Archiprix, European en Architectuur Lokaal". De Raad voor Cultuur concludeert: "Hoewel deze initiatieven van bovengenoemde drie instellingen kunnen bijdrage aan het vinden, ontwikkelen en uitventen van talent, zijn ze verre van toereikend voor een optimale manifestatie van toptalent in de bouwkunst."

Diversiteit

Er is geen speciale regeling voor diversiteit. Maar zowel in samenstelling van bestuur, adviescommissie, personeel als bij behandeling van aanvragen is er aandacht voor diversiteit. In 2005 en 2007 heeft het fonds een quick scan laten verrichten naar gesubsidieerde interculturele projecten. Vanaf die tijd worden deze projecten ook in het jaarverslag expliciet benoemd. In 2009 was er een terugloop van interculturele projecten. Dit heeft er toe bijgedragen dat het fonds zelf een project heeft geïnitieerd, namelijk het project Culturele Diversiteit en Internationale Samenwerking, dat leidt tot een onderzoek naar de multiculturele stad.

Ook worden incidenteel projecten gesteund of initiatieven genomen op het terrein van culturele diversiteit. Zo werd een symposium georganiseerd, samen met Erfgoed Nederland en CLUE, over 'Cultuur als confrontatie'.

8. Nederlands Fonds voor de Film

De missie van het Filmfonds is het stimuleren van de filmproductie in Nederland, met nadruk op kwaliteit en diversiteit, en het bevorderen van een goed klimaat voor de Nederlandse filmcultuur. Het fonds geeft filmmakers financiële steun bij het ontwikkelen, realiseren en distribueren van films. Het is betrokken bij de totstandkoming van lange speelfilms, documentaire films, experimentele films en animatiefilms. Het fonds verleent financiële bijdragen aan in Nederland of de EU gevestigde producenten voor een filmproject; individuele regisseurs en auteurs kunnen in principe geen aanvraag indienen. Alleen bij de categorie Onderzoek en Ontwikkeling, bij de Vrijplaats bewezen scenariotalent (speelfilm) en bij de intendanten kunnen behalve producenten ook regisseurs en scenaristen aanvragen indienen. In 2010 bedraagt het subsidiebudget voor activiteiten van het fonds ca. 35 miljoen euro.

Scenariotalent

De Vrijplaats bewezen scenariotalent is bestemd voor scenarioschrijvers die al twee scenario's hebben geschreven van gerealiseerde speelfilms. Zij kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage van maximaal €20.000 (in totaal is er €100.000 beschikbaar).

Het fonds heeft bijna 0,5 miljoen euro beschikbaar voor 'bijzondere bijdragen. In dat kader kunnen subsidieaanvragen worden gedaan voor het volgen van een kortlopende studie, zoals seminar, cursus, workshop of stage. Het fonds vergoedt de cursus- of leskosten voor een praktijkstudie tot een maximum van 2.500 euro.

In verband met het wegvallen van de daarvoor bestemde middelen uit het BTW-convenant bij het Filmfonds, is per 1 januari 2010 de regeling Filmeducatie/ diversiteit vervallen.

Deltaplan Talent

Om nieuw en bewezen regie- en scenariotalent de kans te bieden zich te ontwikkelen hebben het Mediafonds, het Filmfonds, de Publieke Omroep, het CoBO-fonds en het Binger Filmlab een Deltaplan Talent opgesteld. In het plan worden makers in staat gesteld in verschillende genres ervaring op te doen en een volgende stap in hun artistieke ontwikkeling te zetten. Deltaplan Talent bestaat uit vijf onderdelen:

- Kort! (jaarlijks 10 korte films van 10 minuten, productiebudget per film 73.500 euro.
- One Night Stand (9 korte films van 50 minuten, productiebudget per film 265.000 euro).
- Cinema Junior (1 kwaliteitsfilm voor jeugd, productiebudget 1.000.000 euro).
- Telefilm (6 films gericht op breed publiek, ontwikkelings- en productiebudget 800.000 euro).
- De Oversteek (met NPO, Mediafonds, CoBO-fonds / 1x per jaar 3 films, 1ste of 2de speelfilm), productiebudget 1.900.000 euro.
- De Oversteek Plus (voorheen 2^e en 3^e film) (Mediafonds en CoBO-fonds / 1 x per jaar 2 films, 2de of 3de speelfilm), productiebudget 1.200.000 euro.

Telescoop (met NPO en het CoBO-fonds / 2 speelfilms per jaar)

Voor jonge documentairemakers geeft het Filmfonds jaarlijks drie Wildcards van 40.000 euro aan net-afgestudeerden van een film- of kunstacademie om een nieuwe documentaire te maken.

Daarnaast is met het Teledoc project gestalte gegeven aan de oproep van oud-minister Plasterk om intensiever samen te werken met de publieke omroepen. Hierin werken het Filmfonds, het CoBo-fonds en publieke omroepen samen met Nederlandse onafhankelijke documentaire producenten, wat resulteert in lange documentaires met een eigentijds Nederlands onderwerp bestemd voor een breed televisie- en/of bioscooppubliek.

Voor animatieproducenten en makers is in samenwerking met Pathé is een initiatief gestart om ultrakorte animatiefilms te realiseren die als voorfilm in de bioscoop worden gebracht. Jaarlijks worden vier projecten met maximaal 50.000 ondersteund.

Makers die niet langer dan vier jaar geleden zijn afgestudeerd kunnen bij het snelloket een afwerkingsbijdrage aanvragen voor een in eigen beheer gemaakte film.

9. Fonds voor Cultuurparticipatie

Het Fonds voor Cultuurparticipatie bestaat sinds januari 2009 en is nog volop in ontwikkeling. Het stimuleert de actieve deelname aan het culturele leven van inwoners van Nederland, in al hun diversiteit, ongeacht leeftijd, herkomst, opleiding en woonplaats. Daarbij worden drie inhoudelijke programmalijnen onderscheiden:

- Amateurkunst
- Cultuureducatie
- Volkscultuur.

Om de missie van het Fonds zo goed mogelijk te vervullen zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Meer mensen die meedoen
- Beter faciliteiten, zoals begeleiding, scholing en samenwerking.

Het Fonds voor Cultuurparticipatie kent verschillende soorten regelingen. De voormalige overgangsregelingen op het gebied van cultuureducatie en amateurkunst zijn onlangs vervangen door de Plusregeling Cultuurparticipatie. Daarnaast loopt reeds de regeling voor provincies en gemeenten, om zo in samenwerking met deze overheden cultuurparticipatie in heel Nederland op lokaal te stimuleren. Het Fonds beheert bovendien de relaties met een aantal instellingen op het gebied van amateurkunst en cultuureducatie die een meerjarige subsidie ontvangen, zoals De Noordelingen, de Open Monumentendag en de Kunstbende. Ook zijn onlangs de programma's 'Er zit muziek in ieder kind' en 'Het beste van twee werelden' gestart.

Het Fonds voor Cultuurparticipatie heeft voor het geheel aan regelingen jaarlijks circa 31 miljoen euro beschikbaar. Daarvan is jaarlijks circa 14 miljoen beschikbaar voor de regeling met gemeenten en provincies.

Diversiteit

Diversiteit is een belangrijk aspect voor het Fonds. Het Fonds voor Cultuurparticipatie hanteert namelijk binnen de regelingen en de initiatieven die het Fonds zelf ontplooit drie doorsnijdende aandachtspunten. Dat is naast 'ontwikkeling' en 'verankering' het aandachtspunt 'diversiteit'.

Zo is diversiteit een van de drie thema's in de regeling cultuurparticipatie voor provincies en gemeenten. Diversiteit wordt daarbij ruim begrepen: "Het thema diversiteit heeft betrekking op de doelgroepen: met de nadruk op jongeren richt het beleid zich in beginsel op alle Nederlanders, nieuwe en oude. het gaat om alle leeftijden, bevolkingsgroepen en opleidingsniveaus."

In de toelichting op de regeling wordt deze algemene definitie gespecificeerd: "Mogelijke aandachtspunten bij het bevorderen van diversiteit zijn onder andere het bereiken van nieuwe Nederlanders en het aansluiten bij de belevingswereld van jongeren. Beleid zou beter aan moeten sluiten op actuele ontwikkelingen (nieuwe doelgroepen, community art)." En bij de 'Uitgangspunten voor de verklaringen': "De verklaringen van de deelnemers worden bezien op de mate waarin de voorgedragen doelstellingen en resultaten zich op verschillende doelgroepen richten. Het accent ligt op doelgroepen die thans onvoldoende aan bod komen (schooltypen, leeftijden, etniciteit).

Ook binnen het programma 'Het beste van twee werelden' wordt nadrukkelijk aandacht geschonken aan diversiteit. Hier betreft het 'culturele diversiteit'.

Talentontwikkeling

Met de regeling 'Het beste van twee werelden' beoogt het Fonds de samenwerking tussen professionele en amateurkunstenaars duurzaam te verbeteren. Het programma is in het voorjaar van 2010 gestart en loopt door tot en met 2012. In totaal is een bedrag van 6 miljoen euro beschikbaar. Culturele instellingen die een duurzame, meerjarige samenwerking met amateurs willen aangaan, kunnen een aanvraag indienen. Een van de deelgebieden van de regelingen is het creëren van doorgroeimogelijkheden voor talentvolle amateurs op gebieden waar het kunstvakonderwijs nog onvoldoende aansluiting biedt, zoals op het gebied van het circustheater, de wereldmuziek en –dans en de urban arts. In de regeling is een bepaling opgenomen dat het fonds kan overgaan tot het verhogen van het subsidieplafond specifiek ten behoeve van de ontwikkeling van jong, cultureel divers talent waardoor de culturele diversiteit in de cultuursector bevorderd wordt.

Daarnaast verstrekt het Fonds meerjarige subsidies aan instellingen, die zich vaak impliciet of expliciet richten op talentontwikkeling. Het betreft bijvoorbeeld de Kunstbende, het Nationaal Jeugd Orkest, het Jeugdorkest Nederland, Vocaal Talent Nederland en Bekijk 't.

10. Nationaal Muziekinstrumentenfonds

Het Nationaal Muziekinstrumentenfonds (NMF) is zowel een cultuurinstelling die subsidie krijgt van het Ministerie van OCW als een goed doel, waaraan het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) haar keurmerk heeft verleend. Het Fonds heeft drie doelen:

1. Ontwikkeling van muzikaal talent door het uitlenen van instrumenten aan musici. De nadruk ligt op het helpen van jong talent, conservatoriumstudenten en beroepsmusici.
2. Behoud van cultureel erfgoed, d.w.z. behoud van instrumenten uit de belangrijkste Nederlandse vioolbouwerschool en deze ook te laten bespelen.
3. Educatie. Het NMF biedt muziekstudenten de mogelijkheid podiumervaring op te doen. In 2009 traden er 169 musici op voor het NMF, waarvan de meesten bruiklener waren van het NMF. Ook biedt het jong talent mee te doen aan CD-opnames; dit biedt jonge musici de kans ervaring op te doen in de muziekstudio. Ook begeleidt het NMF jong talent bij het maken van de juiste keuze van een instrument en/ of stok.

Sinds de oprichting van het NMF hebben zo'n 1.300 musici een instrument in bruikleen gekregen. Momenteel hebben 415 musici een instrument in bruikleen. Meer dan de helft van de collectie van het NMF bestaat uit violen.

Soms verstrekt het NMF een (renteloze) lening, voor instrumenten die niet tot de collectie van het NMF behoren (m.n. blaasinstrumenten); de hoogte van de lening bedraagt doorgaans €5.000,00.

Het eigen vermogen van het NMF bedroeg eind 2008 bijna 19 miljoen euro, waarvan ongeveer 99% in instrumenten.

Jong talent

De gemiddelde leeftijd van de bruiklener is 29 jaar. Het NMF noemt zichzelf "hoofdzakelijk een jong-talentorganisatie". Van alle bruikleners is namelijk bijna een kwart (namelijk 22%) jonger dan 21 jaar, terwijl ruim 80% van de bruikleners jonger is dan 35 jaar.

Een toenemende groep musici die niet de Nederlandse nationaliteit heeft doet een beroep op het NMF. Dat is ook mogelijk, want niet nationaliteit of woonplaats is het criterium voor toegewezen krijgen van een instrument van het NMF, maar deelname aan het Nederlandse muziekleven.

11.Fonds 1818

Het Fonds 1818 steunt en stimuleert verenigingen, stichtingen en informele jongerengroepen bij het uitvoeren van maatschappelijke projecten. De projecten bestrijken een breed terrein, naast cultuur en kunst, ook educatie, sport, milieu, natuur, zorg en welzijn.

In 2009 werd van de donatiebegroting van €10.212.000,00 er €3.700.000,00 gereserveerd voor projecten op het gebied van kunst en cultuur: community art, muziek, theater, dans, beeldende kunst, erfgoed en literatuur.

Talentontwikkeling

Het Fonds 1818 levert op diverse wijze een bijdrage aan talentontwikkeling. Enkele voorbeelden. Er wordt een financiële bijdrage gegeven aan het project 'Haagse Talenten', een workshop- en coachingstraject voor jong zang- en raptalent uit de Haagse Urbanscene; het gaat om urban vocaal talent, tussen de 16 en 25 jaar oud, en woonachtig in de regio Haaglanden. Tien talenten kunnen gedurende drie maanden elke zaterdag masterclasses en workshops volgen om hun talent verder te ontwikkelen. Zij nemen in de studie een speciaal voor hen geschreven liedje op dat zal verschijnen op de Haagse Talenten CD.

Er wordt steun verleend aan het Prinses Christina Concours in de Nieuwe Kerk in Den Haag, waar getalenteerde jonge musici optreden voor een algemeen publiek; de meeste concerten worden via radio 4 uitgezonden tijdens de Jong Talent programma's.

Samen met onder andere het Prins Bernhard Cultuurfonds ondersteunt Fonds 1818 Talent Event, een tweejaarlijks talentetraject voor jonge muzikanten uit Den Haag en omgeving; alle acts krijgen begeleiding, zoals workshops en coaching. De finalisten mogen een nummer opnemen in een bekende studio in Den Haag. De winnaar van de muziekwedstrijd wint een bedrag van 500 euro, extra studiotijd, drie festivaloptredens en veel media-aandacht.

Fonds1818<24

Het Fonds 1818 kent de speciale regeling Fonds1818<24 voor jongeren onder de 24 jaar. De regeling is bedoeld voor 'ondernemend en creatief jong talent'. Daarvoor was in 2009 €150.000,00 gereserveerd (uit de categorie Educatie).

De regeling is bestemd voor maatschappelijke en creatieve projecten. Per aanvraag wordt €3.000,00 toegekend. Voorwaarden om in aanmerking te komen voor de regeling zijn:

- het betreft een maatschappelijk of cultureel project;
- het gaat om minimaal 3 jongeren onder de 24 jaar;
- het betreft een activiteit in de regio van het Fonds 1818: Delft, Den Haag, Zoetermeer, Leiden, Duin- en Bollenstreek en tussenliggende gemeenten;
- de activiteit is in principe voor iedereen (in het bijzonder andere jongeren) toegankelijk.

Er wordt geen minimumleeftijd gehanteerd.

Soms vraagt het Fonds 1818 om een coach te zoeken, die voor begeleiding zorgt tijdens de uitvoering.

De aanvraagprocedure is relatief simpel. De jongeren hoeven geen stichting of vereniging op te richten. Tijdens een intakegesprek bij Fonds 1818 wordt het projectplan besproken. Na maximaal 3 weken wordt een beslissing genomen over toekenning.

Fonds1818<24 heeft een eigen pagina op Hyves. Daarnaast is er een promotiefilmpje gemaakt, dat te zien is op de beeldschermen van de Tenq watercoolers die op veel scholen staan. Ook staat het filmpje op You Tube.

Idzerda Fonds

De gemeente Den Haag en Fonds 1818 hebben het initiatief genomen tot het Idzerda Fonds, een fonds voor jonge radiomakers. Er is in totaal €50.000,00 beschikbaar. Het fonds is bestemd voor jongeren die radioreportages, verslagen en documentaires willen maken in hun eigen wijk, buurt of stad. Zij kunnen een script of scenario indienen. Ook voor trainingen en workshops is geld beschikbaar.

Er wordt maximaal €500,00 uitgekeerd, maar jongeren mogen meerdere keren aanvragen doen.

Het fonds is bestemd voor jongeren tot en met 25 jaar. Het onderwerp van het programma moet een relatie hebben met Den Haag.

12. Amsterdams Fonds voor de Kunst

Het Amsterdams Fonds voor de Kunst beschikt over een jaarlijks activiteitenbudget van ca. 8 miljoen euro. Het fonds kent een Basisregeling (voor uitvoering of de totstandkoming van een kunstwerk) en een Plusregeling voor projecten met als doel jonge en/of nieuwe Amsterdammers actief bij de kunsten te betrekken en cultuurparticipatie in Amsterdam te versterken.

Binnen de Basisregeling worden projecten ondersteund op het gebied van beeldende kunsten en podiumkunsten. Tevens is er een apart disciplinebreed budget voor projecten die vallen onder de noemer "nieuwe makers, nieuw publiek". Dit budget biedt ook binnen de Basisregeling (die zich in tegenstelling tot de Plusregeling richt op professionele kunst) de mogelijkheid diversiteit te stimuleren.

De Plusregeling is onderverdeeld in de volgende vijf deelprogramma's:

- cultuureducatie
- buurtaccommodaties
- community art
- amateurkunst
- talentontwikkeling.

Talentontwikkeling

Met het deelprogramma Talentontwikkeling steunt het fonds projecten van op talentontwikkeling gerichte organisaties die de doorstroom van ongeschoolde talenten binnen de kunsten bevorderen.

Eenzijds steunt het fonds projecten die de samenwerking en uitwisseling van kennis en ervaring tussen Amsterdamse talentontwikkelaars bevorderen. Talentontwikkelaars zijn organisaties die zich in hoofdzaak bezig houden met het ontdekken en ontwikkelen van talent onder jonge, nieuwe Amsterdammers. Deze doelgroep wil zich naast school en/ of werk ontwikkelen in de kunsten. De aanvragende organisatie moet in Amsterdam gevestigd zijn en een visie hebben op en aantoonbare ervaring met amateurkunst en talentontwikkeling. Daarnaast moet de aanvrager bereid zijn te willen werken aan een netwerk van talentontwikkelaars.

Anderzijds steunt het fonds projecten die de doorstroom van talenten naar het regulier kunstvakonderwijs vergroten. Het fonds geeft daarbij voorrang aan projecten waarbij talentontwikkelaars in onderlinge samenwerking masterclasses organiseren voor jonge en opvallende talenten.

In 2009 werd ca. 100.000 euro besteed aan projecten op het gebied van talentontwikkeling.

Deelprogramma's Plusregeling in relatie tot Talentontwikkeling

Voor het deelprogramma Amateurkunst komen activiteiten in aanmerking die gericht zijn op het werven van nieuwe leden en/ of het bereiken van nieuw publiek. Ook moet er worden samengewerkt met andere amateurkunstverenigingen, - stichtingen of instellingen in Amsterdam (dit kunnen ook scholen of talentontwikkelaars zijn), buiten de eigen kring. Per aanvraag is max. 5.000 euro beschikbaar.

Met het deelprogramma Buurtaccommodaties investeert het fonds (met een maximale bijdrage van 50.000 euro voor twee jaar) in culturele buurtvoorzieningen die zich willen ontwikkelen aan de hand van een professionaliseringsplan. Naast impulsen ter versterking van de programmering en de eigen deskundigheid wil het Fonds de buurtaccommodaties in het bijzonder ondersteunen bij het vergroten van hun bereik in de buurt. Het gaat hierbij om het aantrekken van een groter en diverser publiek en/ of het uitbreiden van de ontwikkelmogelijkheden voor talentvolle jonge en/ of nieuwe Amsterdammers, bij voorkeur in samenwerking met bestaande talentontwikkelingsorganisaties.

Stimuleren diversiteit

Om de toegankelijkheid voor nieuwe aanvragers te vergroten hanteert het Fonds voor kleinschalige projecten binnen de Plusregeling (maximale bijdrage 3.000 euro op een totaalbegroting van maximaal 6.000 euro) een verkorte behandeltermijn van 1 maand, of er kan gebruik worden gemaakt van het spreekuur. Tijdens het spreekuur kan het project worden toegelicht in een gesprek, de aanvrager krijgt de volgende dag te horen of het fonds bijdraagt aan het project. Een reguliere aanvraag heeft een behandeltermijn van 13 weken. Elk jaar organiseert het fonds in samenwerking met de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) de campagne Centen voor Talenten. Hiermee wordt de Waarderingssubsidie Amateurkunst van DMO en het deelprogramma Amateurkunst van het fonds extra onder de aandacht gebracht bij jonge en nieuwe Amsterdammers.

Tevens heeft het fonds in alle stadsdelen buiten het centrum cultuurverkenner aangesteld, om ook die doelgroepen te bereiken die niet automatisch in aanraking komen met het fonds. De vier prioriteiten die het fonds voor 2010 heeft geformuleerd (en meeneemt in de communicatie naar de aanvragers) zijn:

- Samenwerking
- Volkscultuur
- Ondernemerschap
- Betrekken van nieuwe en jonge Amsterdammers.

In het kader van het betrekken van nieuwe en jonge Amsterdammers verwelkomt het fonds projecten die nieuwe publieksgroepen willen bereiken of uitvoeringsmogelijkheden voor nieuwe makers willen scheppen. Met 'nieuw' bedoelt het fonds vooral Amsterdammers tussen de 13 en 25 jaar en/ of Amsterdammers met een niet-westerse achtergrond.

Dit betekent dat ook binnen het deelprogramma Amateurkunst voorrang wordt gegeven aan projecten die de deelname van jonge en/ of nieuwe Amsterdammers aan de amateurkunst doen toenemen.

13. Prins Bernhard fonds

Het Prins Bernhard Cultuurfonds stimuleert cultuur (en natuurbehoud) in Nederland. Bij cultuur gaat het om: geschiedenis en letteren, beeldende kunst, podiumkunsten en monumentenzorg. Het Cultuurfonds is een zogenaamd hybride fonds: het werft fondsen en is tegelijkertijd een vermogensfonds. Het heeft naast een landelijk opererend fonds ook twaalf provinciale afdelingen.

In 2008 werd er ca. 25 miljoen euro aan de doelstelling besteed, waarvan de volgende bedragen binnen de verschillende werkerterreinen: €1.808.669 Geschiedenis, €591.950 Letteren, €3.779.343 Beeldende kunst, €4.599.662 Muziek, €2.424.636 Theater, €1.299.128 Kunst- en cultuureducatie, €2.484.980 Monumentenzorg, €681.800 Natuurbehoud en €625.000 Wetenschap.

Jaarlijks worden zo'n 3.500 projecten en personen ondersteunt. Daarbij wordt voorrang gegeven aan activiteiten waarbij zelfwerkzaamheid (d.w.z. onbezoldigde arbeid op het werkerterrein van het fonds) een belangrijke rol speelt. Daarnaast wordt gekeken naar de deelname van amateurs of het bereiken van specifieke doelgroepen.

Het Prins Bernhard Cultuurfonds heeft o.a. bijzondere aandacht voor festivals en concoursen, die amateurs en (jong) talent stimuleren tot bijzondere prestaties.

Het Cultuurfonds kent verschillende prijzen en een beurzenprogramma voor de ontwikkeling van jong talent, dat actief is binnen de werkerterreinen of de wetenschap. Het programma voor jong talent bestaat uit studiebeurzen voor afgestudeerden aan hogeschool of universiteit en uit ondersteuningsmogelijkheden voor musici en beeldend kunstenaars.

Cultuurfondsbeurzen

Het beurzenprogramma is in 2002 van start gegaan. Jonge, talentvolle afgestudeerden uit alle disciplines aan universiteit (ma) of hogeschool (ba) kunnen in aanmerking komen voor een Cultuurfondsbeurs (criterium: afgestudeerd met gemiddeld 8 of hoger of equivalent voor beeldend kunstenaars en musici). Cultuurfondsbeurzen zijn bedoeld voor vervolgonopleidingen of onderzoek in het buitenland. Op het gebied van beeldende kunst en muziek zijn er ook beurzen voor kortere opleidingen, zoals workshops en masterclasses. Het idee achter de beurzen is dat aanvragers met de voorgenomen opleiding of het geplande onderzoek een brug kunnen slaan naar de geambieerde toekomst als wetenschapper, acteur, beeldend kunstenaar, musicus of danser. Het budget voor de beurzen is afkomstig uit een dertigtal fondsen op naam en uit het activiteitenbudget van het landelijk fonds (10%). Een paar honderd afgestudeerden hebben inmiddels een Cultuurfondsbeurs gekregen.

Prins Bernhard Cultuurfonds Prijzen

Het landelijk fonds van het Prins Bernhard Cultuurfonds kent jaarlijks een aantal prijzen toe aan personen of instellingen ter bekroning van een oeuvre of aanmoediging van een talent. Zo reikt het Cultuurfonds sinds 1988 de Charlotte Köhler Prijzen uit, ter aanmoediging van jong artistiek talent tot 35 jaar dat ten minste drie jaar in Nederland is gevestigd. In oneven jaren worden drie laureaten bekroond op het gebied van theater, dans en aanverwante disciplines, in even jaren op het gebied van beeldende kunst, de vormgeving en de architectuur. Het prijzengeld bedraagt €20.000, waarvan €5.000 vrij besteed mag worden en €15.000 kan worden aangewend voor een door hem of haar zelf te kiezen of te ontwikkelen project binnen zijn of haar werkerterrein.

Jong talent en diversiteit bij Cultuurfondsen op naam

Het Prins Bernhard Cultuurfonds kent meer dan 250 Cultuurfondsen op naam. Veel van deze fondsen worden benut in het kader van het beurzenprogramma omdat ze zich richten op de ondersteuning van (jong) talent; zo is bijvoorbeeld het Carolus Magnus Fonds bestemd voor ondersteuning van getalenteerde afgestudeerden uit alle disciplines van WO en HBO voor vervolgstudie- of onderzoek in het buitenland.

Het Patijn-Stroink Fonds is het enige fonds dat expliciet 'diversiteit' in de doelstelling heeft opgenomen: 'Het financieel ondersteunen van projecten op het gebied van podiumkunsten door en/ of voor groepen die de culturele diversiteit van de Nederlandse samenleving weerspiegelen'. De omvang van veel van deze fondsen is echter zeer beperkt. Zo had het Patijn-Stroink Fonds een budget voor 2009 van 14.000 euro.

14. Turing Foundation

De Turing Foundation is in 2006 gesticht en richt zich op vier verschillende onderwerpen: onderwijs, leprabestrijding, natuurbescherming en kunst. Het fonds heeft voor elk onderwerp eigen doelstellingen, een eigen budget en een eigen toewijzingsbeleid. In 2009 werd er 3,9 miljoen euro aan projecten besteed, waarvan ca. 1 miljoen aan kunst.

Wat betreft de kunsten richt het fonds zich op beeldende kunst (tentoonstellen van schilderijen in Nederland), muziek (het geven van live uitvoeringen van klassieke muziek en jazz) en letteren (voordragen of publiceren van Nederlandstalige poëzie).

Er is geen speciale regeling voor talentontwikkeling en/ of diversiteit. Wel worden incidenteel projecten gefinancierd (mede) gericht op talentontwikkeling. Zo is de Turing Foundation hoofdbegunstiger van het Nederlands Jeugd Strijkorkest, bestaande uit 24 musici tussen 12 en 20 jaar oud die verbonden zijn aan de jongtalent klassen van de Nederlandse conservatoria; het geld is bestemd voor uitbreiding van het aantal optredens.

15. VSBfonds

Het VSB-fonds

Het VSB-fonds beschikt sinds de kredietcrisis in 2008 over een donatiebudget van 26 miljoen euro per jaar. De aandachtsgebieden Natuur&milieu en Sport zijn afgestoten. Het budget is uitsluitend nog bestemd voor Mens&maatschappij (9 miljoen euro) en Kunst&cultuur (16 miljoen euro). Het fonds steunt projecten in de hele breedte van de cultuursector, van podiumkunsten tot cultureel erfgoed en van nieuwe media tot beeldende kunst.

Tegenwoordig hanteert het fonds vier doelstellingen; donatieverzoeken worden beoordeeld op de mate waarin het projectdoel bijdraagt aan het realiseren van deze vier doelstellingen:

- Ontmoeten (bijv. projecten gericht op het leggen van contacten, het uitwisselen van ideeën, denkbeelden en ervaringen, diversiteit en/of lokale samenhang bevorderen, 'community arts' en positieve beeldvorming).
- Participeren (bijv. projecten die een bijdrage leveren aan ondernemerschap, amateurkunst, cultuurparticipatie en diversiteit).
- Bewustzijn (bijv. projecten op het gebied van geschiedenis, cultureel erfgoed e.d.).
- Inspireren (bijv. projecten op het terrein van muziek, theater, dans, beeldende kunst, culturele competentieontwikkeling, cultuureducatie en amateurkunst).

Ervaring met talentontwikkeling in het verleden

Voorheen hanteerde het VSB-fonds 'talentontwikkeling' als apart aandachtspunt, naast onder andere 'verleiding' en 'verdieping'. Daarmee is het fonds gestopt. Er zijn geen aparte regelingen voor talentontwikkeling.

Talentontwikkeling bleek een multi-interpretabel begrip te zijn, waaronder allerlei initiatieven en impulsen konden vallen. Het fonds spreekt voortaan hooguit nog over 'culturele competentieontwikkeling', zoals bij de doelstelling 'Inspireren'. Dit heeft ook te maken met het accent dat het VSB-fonds legt op amateurs en publiek.

Talentontwikkeling kan dan worden gereserveerd voor de ontwikkeling van de top van de amateurs in de diverse disciplines, die de stap maken naar (semi-)professionaliteit. Nog betere ware het hiervoor een nieuwe term te bedenken, om preciezer aan te geven wat men beoogt. Culturele competentieontwikkeling is dan van toepassing op specifieke ontwikkelingsimpulsen bij bredere groepen van amateurs.

Talentontwikkeling richtte zich in het verleden op instellingen of organisaties, dat wil zeggen op groepen (ook bij individuele makers gaat het uiteindelijk om het aanbod dat zij samen met anderen tot stand brengen). De instellingen/ organisaties/ groepen moesten bij voorkeur over een visie beschikken op talentontwikkeling (bijv. het denken in een ketenbenadering), maar men heeft in de praktijk gemerkt dat men wat dat betreft de lat niet altijd hoog kon leggen.

Diversiteit

Het VSB-fonds noemt diversiteit slechts als voorbeeld van invulling van doelstellingen als 'ontmoeten' en 'bewustzijn'. Diversiteit is geen expliciet beoordelingscriterium, maar een pluspunt bij het beoordelen van aanvragen.

Er wordt de komende jaren naar gestreefd om bij het honoreren van projecten meer te sturen op samenwerkingsverbanden, m.n. samenwerking met lokale en wijkorganisaties die geworteld zijn in de (multiculturele) samenleving. Organisaties met projectaanvragen worden in elk geval getoetst op drie P's uit de marketingmix: Personeel ('beschik je zelf over medewerkers die dit kunnen?'), Programma ('spreekt het programma of aanbod de doelgroep aan?') en Publiek ('welke groepen wil je bereiken en hoe ga je dat doen?').

Beurzen

Daarnaast kent het VSB-fonds een beurzenprogramma voor individuele studenten om na afronding van hun opleiding aan een Nederlandse hogeschool of universiteit in het buitenland verder te studeren of onderzoek te doen. De beurs bedraagt maximaal 10.000 euro. Er is in totaal 1 miljoen euro per jaar voor beurzen beschikbaar. Het programma betreft echter niet alleen opleidingen kunst en cultuur, maar geldt in principe voor alle studenten die een studie aan hogeschool of universiteit hebben afgerond.

16. SNS REAAL Fonds

SNS REAAL Fonds is in 2005 opgericht en ondersteunt grote en kleinschalige projecten. Sinds 2008 concentreert het Fonds zich op sectoren: Cultuur, Cultuureducatie, Wetenschap, Sociaal-Maatschappelijk en Cultureel Erfgoed. Het gaat bijvoorbeeld om vernieuwende projecten op het gebied van literatuur, urban arts, theater, mode, beeldende kunst, muziek, media, enz. Ook bijdragen voor restauratie van rijksmonumenten, onderzoek voor wetenschap en sociaal-maatschappelijke activiteiten kunnen worden aangevraagd. Bekende grote evenementen die SNS REAAL Fonds mogelijk maakt, zijn o.a. het Holland Festival, het STRP Festival, de Mode Biënnale en het ITs Festival.

In 2008 is in totaal 16,4 miljoen euro aan financiële ondersteuning toegewezen. Dit bedrag is voor 2009 en 2010 ongeveer gelijk gebleven. Het Fonds is zich momenteel intern aan het beraden om het beleid aan te scherpen, omdat de drie grootste sectoren cultuur, cultuureducatie en wetenschap nu nog erg breed zijn gedefinieerd en de vraag vanuit de samenleving toeneemt. De maatschappelijke betrokkenheid, die altijd kenmerkend is geweest voor SNS REAAL, zal in elk geval goed gestalte moeten krijgen.

Talentontwikkeling

Als missie heeft SNS REAAL Fonds in 2008 geformuleerd dat het projecten wil steunen waarbij nieuw talent wordt uitgedaagd om zich te laten zien en bewijzen. Een van de voorkeurscriteria, bij de weging van aanvragen in de categorie Cultuur, is (naast kwaliteit, lange termijn effecten e.d.) dan ook talentontwikkeling en/of professionalisering. Zo worden jonge veelbelovende kunstenaars die reeds als professional kunnen worden aangemerkt ondersteund met bijvoorbeeld prijzen en of projectengeld, op weg naar de excellente top (zoals in het verleden Janine Jansen, Wouter Hamel en onlangs Caro Emerald).

Er worden projecten gefinancierd als 'Hiphop In Je Smoel', Streetlab Zuidoost (met o.a. een onderdeel gericht op tien startende en talentvolle modeontwerpers), Your World (kennismaking met tien talenten in Rotterdam) en het talentontwikkelingsprogramma Triple F/ Fuel for Fools, maar ook Verborgene Juwelen (jonge talenten in de klassieke muziek).

Maar het Fonds financiert ook projecten die gericht zijn op talentontwikkeling bij amateurs. de onderste lagen van de piramide. Het is daarbij de overtuiging van het Fonds, dat een bijdrage van een landelijk fonds vooral gericht moet zijn op de cultuureducatieve en/of de regioversterkende kant van de zaak. Dat wil zeggen ontwikkeling van talenten in groepsverband en meer in het algemeen, ontwikkeling van een klimaat waarin talenten tot bloei kunnen komen.

De gedachte is dat de reguliere amateurkunstbeoefening vooral een zaak van provincies, gemeenten en beoefenaars zelf moet zijn en dat juist voor talentontwikkeling en cultuureducatie een rol voor landelijke fondsen is weggelegd. En dan het liefst zodanig dat de investering een breder effect heeft, bijvoorbeeld door te investeren in voorbeeldprojecten voor weer anderen.

Kijkend naar de 'talentontwikkelingspiramide' kan geconstateerd worden, dat SNS REAAL Fonds zich in principe op alle lagen uit deze piramide richt. Het bepalen van (mogelijk) talent geschiedt doorgaans in overleg met samenwerkingspartners, zoals festivals, centra voor de kunsten en andere landelijke en lokale kunstinstellingen en gezelschappen, waar het Fonds steeds vaker een nieuwe relatie meester-gezel ziet ontstaan.

Naast artistiek-inhoudelijke (talent) ontwikkeling hebben ze ook aandacht voor het cultureel ondernemerschap en dus op het professionaliseren van organisaties (zaken als marketing, enz). Zo ondersteunt het Fonds o.a. projecten gericht op de toekomst van bijv. een branche. KIJKUIT is zo'n project en betreft een samenwerkingsverband op het gebied van pr en marketing tussen de grotere jeugdtheatergezelschappen in Nederland

Diversiteit

Diversiteit is een belangrijk thema voor het Fonds. Niet zozeer expliciet als criterium bij de beoordeling, maar meer impliciet om ervoor te zorgen dat het Fonds de kunstsector in de volle breedte ondersteunt, in principe alle lagen van de bevolking bereikt en ook in de regio's goed vertegenwoordigd is. Het gaat om de ondersteuning van een goede mix van grote en kleine projecten.

SNS REAAL Fonds richt zich op een brede opvatting van het begrip kunst. De laatste jaren wordt meer aandacht gegeven aan bijvoorbeeld urban arts en nieuwe media. Dit doet het om, in het kader van talentontwikkeling, juist jongeren te bereiken die zich niet via het reguliere kunstvakonderwijs kunnen ontplooien. Een fonds als SNS REAAL Fonds kent niet de specialisatie op discipline en/of sector zoals de cultuurfondsen van het Rijk en kan daardoor makkelijk inspelen op nieuwe - vaak interdisciplinaire - kunstvormen.

17. Cultuurfonds Bank Nederlandse gemeenten

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) heeft in 1964, ter gelegenheid van zijn 50-jarig bestaan, de Stichting Cultuurfonds BNG in het leven geroepen. Het Cultuurfonds BNG heeft tot doel activiteiten te stimuleren op het gebied van kunst en cultuur, die financieel (mede) door minimaal twee gemeenten mogelijk worden gemaakt en die van betekenis zijn voor het gemeentelijk kunst- en cultuurbeleid. Bij de beoordeling wordt zowel rekening gehouden met een geografische spreiding als een verdeling over diverse kunstdisciplines. Het Cultuurfonds BNG beperkt zich in principe tot het financieel ondersteunen van culturele activiteiten die door minimaal twee gemeenten financieel worden ondersteund en die daarnaast:

- een uniek, inhoudelijk bijzonder, experimenteel of voor andere gemeenten voorbeeldstellend karakter hebben;
- een meer dan lokale uitstraling hebben;
- zodanig financieel zijn opgezet dat een bijdrage gerechtvaardigd is.

Om zijn doelstelling te realiseren stimuleert het Cultuurfonds BNG projecten volgens drie sporen. In de eerste plaats zijn er de reguliere projecten waarvoor het fonds bijdragen verleent. Soms begeven deze projecten zich op het terrein van talentontwikkeling. Zo financiert het fonds bijvoorbeeld concerten van het Nationaal Jeugd en Fanfare Orkest (NJFO), juist vanwege de functie van het orkest op het vlak van talentontwikkeling en repertoireverspreiding, en het project Jeugdeducatie van het Orlandofestival. Daarnaast treedt het Cultuurfonds BNG op als sponsor. Ten derde treedt het fonds op als actieve stimulator van jong talent.

Jong talent

Het Cultuurfonds BNG wil de culturele infrastructuur op lokaal gebied impulsen geven door het in zoveel mogelijk gemeenten stimuleren van jong Nederlands talent bij het realiseren van hun producties. Het fonds kiest hierbij voor een actieve aanpak door het stimuleren van jong talent. Daartoe worden vaak meerjarige samenwerkingsverbanden aangegaan. Het gaat nadrukkelijk om initiatieven van het Cultuurfonds zelf, dus hiervoor kunnen geen subsidieverzoeken rechtstreeks bij het fonds worden ingediend.

Jong talent Theater

Er is een samenwerking met het Theater Instituut Nederland (TIN) betreffende de Serie Nieuwe Theatermakers: een selectie van voorstellingen van beginnende theatermakers die in ongeveer twintig gemeentelijke theater is te zien. De meest veelbelovende theatermaker uit deze serie ontvangt de Cultuurfonds BNG Theaterbedrag: een geldbedrag waarmee de winnaar in staat is een volgende voorstelling te maken. In 2009 bedroeg dit bedrag 45.000 euro.

Jong talent Klassieke muziek

Er wordt samengewerkt met vijf nationale muziekconcoursen, onder organisatie van de Stichting Jong Muzikalent Nederland, die zich uitsluitend richten op jong talent op het vlak van klassieke muziek. Het Cultuurfonds BNG ondersteunt deze samenwerking en er zijn prijzen voor jong talent in diverse leeftijdsgroepen en instrumenten. Vooral jonge talenten die net niet in de hoogste prijzen vallen, krijgen de mogelijkheid om concertervaring op te doen. Ook zijn er prijzen voor de uitvoering van werk van Nederlandse componisten.

Jong talent Literatuur

De BNG Nieuwe Literatuurprijs is een prijs voor auteurs jonger dan 40 jaar die twee of meer literaire prozawerken op hun naam hebben staan, maar nog niet doorgebroken zijn en nog geen grote literaire prijs hebben gewonnen. De prijs bedroeg in 2009 15.000 euro.

Jong talent Mediakunst

De BNG Workspace Projectprijs is een jaarlijkse prijsvraag voor talentvolle kunstenaars die werken op het snijvlak van bewegend beeld en beeldende kunst. Ieder jaar worden er uit de inzendingen twee winnaars gekozen door een deskundige jury. De winnaars krijgen elk de BNG Workspace Projectprijs ter waarde van 9.000 euro en vier weken Zaal 5 van het Filmhuis Den Haag tot hun beschikking om hun project te realiseren en te presenteren. Daarna is deze installatie ook in andere Nederlandse steden te zien.

18. Van den Ende Foundation

De VandenEnde Foundation is in 2001 opgericht. Het financiert allerlei culturele projecten. Zo werden er educatieprojecten ondersteund en werden diverse kunstinstellingen geholpen om hun ondernemerschap te versterken. VandenEnde Foundation richt zich voornamelijk op de professionele podiumkunsten, te weten theater en muziek, en in mindere mate op film en televisie en beeldende kunst.

Het belangrijkste project is momenteel de realisering van het DeLaMar Theater in Amsterdam, dat in november 2010 zijn deuren zal openen voor het publiek. De financiële gevolgen die aan dit project zijn verbonden hebben geleid tot een nieuwe koers. Voor wat betreft nieuwe projecten beperkt de VandenEnde Foundation zich vooralsnog tot studie- en werkbeurzen voor jonge, veelbelovende talenten.

Tot nu toe heeft de Foundation zo'n 200 jonge talenten een beurs verschaft, van klassiek musicus tot circusartiest en van rapper tot theatermaker. De filosofie van de VandenEnde Foundation is daarbij, dat bij sommige jonge kunstenaars talent al op vrij jeugdige leeftijd valt te herkennen, maar dat muziekscholen, conservatoria en dergelijke niet meer de broedplaatsen van ontluikend talent zijn zoals vroeger.

In 2008 kende de Foundation een bedrag van €8.436.630 aan bijdragen toe (incl. reservering voor het DeLaMar theater); daarvan werd €775.000 (in 2007 €979.615) besteed aan talentontwikkeling.

Beurzen voor jonge talenten op het gebied van muziek

Onder een studie- of werkbeurs muziek verstaat de VandenEnde Foundation een bijdrage voor het volgen van een professionele opleiding, c.q. vervolgopleiding aan een gerenommeerde instelling in het buitenland of een kortdurende cursus in binnen- of buitenland op het gebied van klassieke muziek, hedendaagse muziek, lichte muziek of popmuziek. Jonge talenten (niet ouder dan 19 jaar) kunnen voor een studie- of werkbeurs muziek in aanmerking komen op voorwaarde dat hij/ zij de Nederlandse nationaliteit heeft (of staat minimaal drie jaar in Nederland ingeschreven) en zelf een eigen bijdrage levert naar draagkracht in de studiekosten (tenminste 10% van de totale kosten met een minimum van €500,00).

Beurzen voor jonge talenten op het gebied van theater

Onder een studie- of werkbeurs theater verstaat de VandenEnde Foundation een bijdrage voor het volgen van een professionele opleiding, c.q. vervolgopleiding aan een gerenommeerde instellingen in het binnen- of buitenland of een kortlopende opleiding, cursus of workshop in binnen- of buitenland op het gebied van toneel, dans (modern/ klassiek), kleinkunst, muziektheater (opera/ musical). Jonge talenten kunnen voor een studie- of werkbeurs theater in aanmerking komen op de volgende voorwaarden:

- hij/ zij is niet ouder dan 27 jaar;
- hij/ zij heeft de Nederlandse nationaliteit of staat minimaal drie jaar in Nederland ingeschreven;
- hij/ zij heeft een erkende beroepsopleiding gevolgd of heeft twee of meer jaar aantoonbare, relevante ervaring in de beroepspraktijk opgedaan;
- hij/ zij is aantoonbaar toegelaten tot de gewenste opleiding;
- hij/ zij levert een eigen bijdrage naar draagkracht in de studiekosten (tenminste 10% van de totale kosten met een minimum van €500,00).

Beurzen voor jonge talenten op het gebied van film en televisie

Onder een studie- of werkbeurs film/ televisie verstaat de VandenEnde Foundation een bijdrage voor het volgen van een professionele opleiding, c.q. vervolgopleiding aan een gerenommeerde instelling of een kortlopende opleiding, cursus of workshop in het buitenland in de discipline regie of productie.

Jonge talenten kunnen voor een studie- of werkbeurs film/ televisie in aanmerking komen op de volgende voorwaarden:

- hij/ zij is niet ouder dan 19 jaar;
- hij/ zij heeft de Nederlandse nationaliteit of staat minimaal drie jaar in Nederland ingeschreven;
- hij/ zij heeft een erkende beroepsopleiding gevolgd of heeft twee of meer jaar aantoonbare, relevante ervaring in de beroepspraktijk opgedaan;
- hij/ zij is aantoonbaar toegelaten tot de gewenste opleiding;
- hij/ zij levert een eigen bijdrage naar draagkracht in de studiekosten (tenminste 10% van de totale kosten met een minimum van €500,00).

In het rapport 'Eruit halen wat erin zit' (onderzoek talentdoorstroming en culturele diversiteit in de podiumkunsten, 2010) wordt over de 'methode VandenFoundation' het volgende gemeld: "De VandenEnde Foundation kent een studie- en werkbeurzenprogramma, dat soms verder gaat dan enkel de financiële honorering van een ingediend studievoorstel. Voor bepaalde talenten (waaronder enkelen uit de modern-grootstedelijke categorie) houdt dit in dat na intensieve gesprekken en opleidingstraject wordt ontwikkeld waar de begeleiders samen met het talent vaststellen waar de opleidingsbehoefte ligt, en hier indien nodig specifieke oplossingen voor worden ontwikkeld. Essentiële elementen zijn dat de vaststelling van het opleidingsprogramma wordt medebepaald door de begeleiders (en dus niet alleen door het talent wordt ingevuld), en dat er niet louter gebruik wordt gemaakt van regulier opleidingsaanbod maar soms ook op maat gemaakte workshops en lesprogramma's worden ingezet."

19. Cultuurfonds Triodos Bank

Triodos Cultuurfonds is het eerste culturele beleggingsfonds van Nederland. Het fonds belegt in door de overheid erkende culturele projecten die de ontwikkeling van kunst en cultuur bevorderen. Het fonds belegt vooral in musea, muziekcentra en theaters. Naast grote projecten passen ook kleinere culturele initiatieven in het beleggingsbeleid. Triodos Cultuurfonds streeft binnen de missie met name naar verbetering van de kwaliteit van leven, bijvoorbeeld door leegstaande fabrieken te transformeren in culturele broedplaatsen. In 2009 keerde het Cultuurfonds Triodos Bank 48 miljoen euro uit aan financieringen aan culturele instellingen.

Het fonds kent drie categorieën beleggingen: podiumkunsten, musea en 'overig'. In de categorie 'overig' vallen alle culturele projecten die niet direct in de bestaande categorieën zijn te plaatsen, maar wel in het belang zijn van de Nederlandse podiumkunsten en/ of musea. De categorie 'overig' vormt ongeveer 10% van het totaalbedrag aan financieringen. In de categorie 'overig' vallen bijvoorbeeld werkruimtes of broedplaatsen voor jonge, talentvolle kunstenaars. Zo wordt geld geïnvesteerd in de Stichting Werkruimtes Kunstenaars in Utrecht, die kunstruimtes exploiteert voor jong creatief talent op het terrein van beeldende kunst tot alle mogelijke podiumkunsten.

Er is geen speciale regeling voor talentontwikkeling of diversiteit.

20. Stichting DOEN

Stichting DOEN is het fonds van de goede-doelenloterijen. De stichting werd in 1991 opgericht door de Nationale Postcode Loterij voor het ondersteunen van kleine initiatieven. Sinds 1998 ontvangt DOEN ook bijdragen van de Sponsor Bingo Loterij en sinds 2004 van de BankGiro Loterij.

In 2009 ontving stichting DOEN uit de netto-opbrengst van de Nationale Postcode Loterij een bedrag van 22,5 miljoen euro, van de BankGiro Loterij ruim 4,4 miljoen euro en van de Sponsor Bingo Loterij ruim 3 miljoen euro.

DOEN werkt met subsidies, participaties, leningen en garanties vanuit de filosofie: subsidiëren waar nodig, participeren, verstrekken van leningen en garanties waar mogelijk. Daarbij ondersteunt DOEN zowel grote als kleine initiatieven, zoals projectsubsidies, programmasubsidies en institutionele subsidies met een looptijd van maximaal drie jaar.

Cultuur

Tot voor kort was Cultuur een van de vier werkterreinen van DOEN, naast Duurzame Ontwikkeling, Welzijn en Sociale Cohesie. Zo werden in 2008 van de 612 binnengekomen aanvragen op het gebied van Cultuur er 83 goedgekeurd en gefinancierd.

Binnen het werkterrein Cultuur waren er in 2008 drie thema's: Maatschappelijke Betrokkenheid, Cultuurparticipatie en Cultuur en Economie. De projecten binnen het thema Cultuurparticipatie trokken in totaal 825.000 bezoekers, projecten rond Maatschappelijke Betrokkenheid 550.000 bezoekers. Er werd in 2008 door DOEN bijna 3,9 miljoen euro besteed aan het werkterrein Cultuur.

Vanaf medio 2008 vervielen twee andere thema's binnen het werkterrein Cultuur: Talentontwikkeling en Marketing.

Nieuwe koers

Onlangs heeft de stichting DOEN haar werkwijze aangescherpt. De onderverdeling in de werkerrein Duurzame Ontwikkeling en Sociale Cohesie, Cultuur en Welzijn en de bijbehorende thema's vervalt per april 2010. Daarnaast worden een aantal programma's afgebouwd. Dit betreft onderwerpen waarop DOEN geen rol meer voor zichzelf ziet weggelegd, omdat andere spelers die hebben opgepakt, zoals sport, cultuurparticipatie en het onderwerp community-art binnen sociale cohesie.

DOEN is voortaan op zoek naar voorlopers die een positieve bijdrage leveren aan de volgende ontwikkelingen:

- het tegengaan van de negatieve effecten van menselijk handelen op klimaatverandering;
- stimuleren van een open en solidaire samenleving;
- bevorderen van de nieuwe economie.

Daarnaast ligt in 2010 en 2011 de focus op het thema 'duurzaam vervoer'.

21. Kunstenaars&CO

Kunstenaars&CO

Een organisatie die in dit geheel ook relevant is, naast de voorgaande cultuurfondsen, is Kunstenaars&CO. Kunstenaars&CO stimuleert en ondersteunt kunstenaars en culturele organisaties bij hun professionalisering en ontwikkeling naar economische zelfstandigheid. Daarbij ligt het accent op zaken die een kunstenaar naast talent en vakmanschap in huis moet hebben: professioneel communiceren, een netwerk onderhouden, plannen smeden, begrotingen maken en onderhandelen. Kunstenaars&CO werkt samen met kunstenaars van alle disciplines en zowel voor academieverlaters als professionals.

Zo is het mogelijk om een loopbaangesprek te voeren, waarbij men feedback krijgt op de ontwikkeling van de eigen loopbaan en wordt gestimuleerd om nieuwe stappen te zetten op het gebied van cultureel ondernemerschap.

In opdracht van het Ministerie van SZW voert Kunstenaars&CO beroepsmatigheidsonderzoeken uit bij kunstenaars die gebruik willen maken van de Wet Werk en Inkomen Kunstenaars (WWIK). In opdracht van het Ministerie van OCW is Kunstenaars&CO ook belast met het zogenaamde flankerend beleid dat hoort bij de WWIK.

Kunstenaars&CO heeft een competentieprofiel opgesteld met 10 competenties voor een succesvol kunstenaar:

1. Een eigen inzicht hebben
2. Reflecteren
3. Ontwikkelen
4. Doorzetten
5. Verwoorden
6. Samenwerken
7. Klantgericht handelen
8. Plannen en organiseren
9. De markt op
10. In de maatschappij staan.

Talentontwikkeling

Van 2005 tot eind 2008 voerde Kunstenaars&CO het project 'Van talent naar beroep' uit, waarin veelbelovende kunstenaars met een cultureel diverse achtergrond hun artistieke en zakelijke talenten verder konden ontwikkelen. Beginners en professionals met of zonder kunstvakopleiding, met ambitie en talent, konden een beroep doen op coaching, training, deelname aan werkervaringsprojecten, financieel en juridisch advies. In de afgelopen drie jaar namen 264 kunstenaars deel aan Van Talent naar Beroep. Daarvan kregen er 59 kunstenaars een op maat toegesneden cursus of werkervaringsproject. De overige 205 waren bijna evenveel mannen als vrouwen (109 vs. 96) en in de ongeveer de helft van de gevallen (100) jonger dan 30 jaar. Ze waren gespreid over de disciplines beeldende kunst (62), dans&theater (62), muziek (47), vormgeving&bouwkunst (16) en overig (18). De deelnemers kwamen via verschillende wegen binnen, via andere talentontwikkelaars of samenwerkingspartners, maar meestal op eigen initiatief of via andere deelnemers. De instroom via externe talentontwikkelaars was beperkter dan voorzien; sommige talentontwikkelaars haalden de expertise van Kunstenaars&CO in huis om scholing binnen de eigen muren aan te bieden.

Er waren mogelijkheden om een training of opleiding te volgen, bijvoorbeeld: projectmanagement, auditietraining voor acteurs, demo en promotie in muziek of netwerken. Tussen 2005 en 2008 heeft Kunstenaars&CO bij 'Van talent naar beroep' samengewerkt met Netwerk CS. Deze samenwerking heeft ertoe geleid dat er een landelijk netwerk van kunstinstellingen, fondsen, kunstvakopleidingen en talentontwikkelaars is opgebouwd dat kan worden ingezet bij het matchen van jonge kunstenaars aan opdrachtgevers. Netwerk CS is eind 2008 gestopt met zijn activiteiten.

Ook werd bijvoorbeeld een presentatie verzorgd naar aanleiding van het boek *Het beste uit twee werelden*, met portretten van acht nieuwe Nederlanders.

In afwachting van een nieuw talentontwikkelingsproject kunnen geïnteresseerde kunstenaars zich op een wachtlijst voor deelname laten plaatsen.